

PARTIZANSKA I KOMUNISTIČKA REPRESIJA I ZLOČINI U HRVATSKOJ
1944.-1946.

DOKUMENTI
ZAGREB I SREDIŠNJA HRVATSKA

Nakladnici:

Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Slavonski Brod

Hrvatski institut za povijest
Zagreb

Recenzenti:

Dr. sc. Nikica Barić
Dr. sc. Zdenko Radelić

PARTIZANSKA I KOMUNISTIČKA
REPRESIJA I ZLOČINI
U HRVATSKOJ
1944.-1946.

DOKUMENTI

ZAGREB
I SREDIŠNJA HRVATSKA

Hrvatski institut za povijest
Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
SLAVONSKI BROD

Hrvatski institut za povijest
ZAGREB

2008.

**PARTIZANSKA I KOMUNISTIČKA REPRESIJA I ZLOČINI U HRVATSKOJ
1944.-1946.**

DOKUMENTI

knjiga 3

ZAGREB I SREDIŠNJA HRVATSKA

Za nakladnike:

Dr. sc. Mato Artuković
Dr. sc. Stjepan Matković

Priredili:

Dr. sc. Vladimir Geiger
Mate Rupiće, prof.
Mr. sc. Mario Kevo
Egon Kraljević, prof.
Zvonimir Despot, dipl. teol.

Lektorica:

Nikolina Krtalić

Obrada slikovnih priloga:

Ivan Majdak

Izrada kazala:

Luka Gavranović

Naslovnica:

Lidija Janković

Slog i tisak:

Tiskara Rotim i Market

Naklada:

1000 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice
u Zagrebu pod brojem 672450

ISBN 978-953-6659-36-4 (Podružnica)
ISBN 978-953-6324-65-1

SADRŽAJ

Predgovor.....	45
Kratice.....	63
• 1943., svibanj 26. - Izjava Inicijativnog odbora ZAVNOH-a i Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske o ciljevima i načelima narodnooslobodilačke borbe.....	67
• 1944., svibanj 9., Topusko - Deklaracija Trećeg zasjedanja ZAVNOH-a o osnovnim pravima naroda i građana demokratske Hrvatske.....	69
1. 1944., ožujak 28. - Povjereništvo CK KPH za sjevernu Hrvatsku izvješćuje CK KPH o posljedicama neprijateljske ofenzive u zagrebačkoj oblasti, uočenim slabostima partijske organizacije, naime, o primjeni “terorističkih metoda” (samovoljno uhićenje, prebijanje i ubijanje ljudi “za koje su oni pronašli da su banditi”) na području OK Bjelovar u suzbijanju utjecaja neprijatelja, te o stanju u X. korpusu “Zagrebačkom” NOV i POJ.....	71
2. 1944., ožujak 29. - Popis osoba iz Kotara Dugo Selo koje su likvidirane odlukama političkih i vojnih tijela NOB-a 1943. i početkom 1944., prema podacima ROC-a Prigorje.....	73
3. 1944., travanj 28. - Odjel za sudstvo ZAVNOH-a u vezi s izradom pravilnika za logore za prisilni rad, traži od Vojno-sudskog odsjeka Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske, da im budući da je “već ranije uredio svoje logore i o tome izdao i pravilnik”, žurno dostavi pravilnik i podatke o uređenju logora.....	74
4. 1944., svibanj 23. - Okružni NOO Bjelovar u proglasu Podravicima tvrdi da se komunisti “bore za slobodu, demokraciju i pravu narodnu vlast”, te im poručuje da se ne dopuste “zavarati niti plašiti od okupatora i njegovih raznobojnih sluga” i poziva ih da pristupaju u redove NOV-e.....	75
5. 1944., lipanj 16. - OZN-a za Baniju dostavlja Glavnom obavještajnom centru Hrvatske podatke o odboru sela Čuntić (Petrinja), koji su strijeljali.....	77
6. 1944., kolovoz 29. - Vijeće narodnog suda Vojne oblasti X. korpusa “Zagrebačkog” NOV i POJ pri Komandi moslavačkog područja, proglašava “narodnim neprijateljima” 13 osoba i presuđuje da se njihova imovina “kao i njihove obitelji ima (se) konfiscirati u korist N.O.F.”, te da se njihove “ima (se) prognati u neprijateljsko uporište”.....	82
7. 1944., rujun 5. - Sudski odjel Oblasnog NOO-a zagrebačke oblasti izvješćuje Okružni NOO Varaždin, da je potrebno da “najhitnije i najsavjesnije” prikupe podatke o svim stručnjacima na “oslobodjenom” i na “okupiranom” području, jer će popis s karakteristikama, posebno odnos prema NOP-u “biti osnov kasnijeg rasporeda i postupka s dotičnim stručnjacima”.....	85

8. 1944., rujan 14. - OZN-a II. za Hrvatsku dostavlja načelniku OZN-e za Hrvatsku mogući plan mjera koje bi OZN-a trebala poduzeti nakon ulaska NOV i PO Hrvatske/ Jugoslavije u Zagreb 86
9. 1944., rujan 18. - Vojni sud Vojne oblasti X. korpusa “Zagrebačkog” NOV i POJ izvješćuje o presudama (na smrt ili prisilni rad, uz konfiskaciju imovine) koje je donio 18. rujna 1944 88
10. 1944., rujan 23. - Oblasni komitet KP Slavonije izvješćuje CK KP Hrvatske o Mađarima Okruga Bjelovar, napominjući da oni koji namjeravaju odseliti u Mađarsku, oko 1.000 obitelji, “nemogu da ponesu ništa izuzev najnužnijih ličnih stvari” 90
11. 1944., rujan 24. - Oblasni NOO Slavonije izvješćuje ZAVNOH o Mađarima Okruga Bjelovar, napominjući da oko 1.000 obitelji namjerava odseliti u Mađarsku, što su im dopustili “ali da bez imovine sele”, te pitaju da li da Mađare muškarce sposobne za vojsku puste ili interniraju i da li da obitelji interniranih protjeraju, “jer su fašisti, neprijatelji N.O.B.” 90
12. 1944., rujan 26. - OZN-a za Hrvatsku izvješćuje Povjereništvo OZN-e za Slavoniju da dopusti da se Mađari Okruga Bjelovar iseke u Mađarsku, “ali samo sa ručnom prtljagom”, te da Mađare muškarce sposobne za vojsku zadrže i upute u radne bataljune..... 91
13. 1944., rujan 29. - Mjesečno političko-obavještajno izvješće za rujan 1944. OZN-e za zagrebačku oblast upućeno OZN-i II. za Hrvatsku o prisilnom novačenju i bjegovima iz NOV-e, te o načinu iseljavanja/protjerivanja Mađara iz bjelovarskog i moslavačkog okruga 91
14. 1944., rujan 29. - Pismo OZN-e za zagrebačku oblast upućeno Oblasnom komitetu KPH i komesaru X. korpusa “Zagrebačkog”, u kojem se izražava nezadovoljstvo radom Vojnog suda Komande bjelovarskog područja 93
15. 1944., listopad 1. - OZN-a II. za zagrebačku oblast izvješćuje Povjereništvo OZN-e za zagrebačku oblast da je od Vojnog suda Vojne oblasti X. korpusa “Zagrebačkog” NOV i POJ primio upute o suradnji vojnih sudova i OZN-e, posebice o ovlastima OZN-e 94
16. 1944., listopad 5. - OZN-a II. za Pokuplje dostavlja OZN-i za Hrvatsku popis Žumberčana koje su uhitili i saslušali, te predlaže da “neke od njih osudimo i bez konkretnog materijala”, jer je “poznato” da su se prema NOP-u isticali “neprijateljski” 96
17. 1944., listopad 8. - OZN-a II. za Pokuplje dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis osoba koje su prošle kroz zatvor OZN-e II. za Pokuplje tijekom rujna 1944. te navode zbog čega su, navodno, krivi i prijedloge presuda 100
18. 1944., listopad 10. - Vojni sud Vojne oblasti X. korpusa “Zagrebačkog” NOV i PO Jugoslavije osuđuje Ivanku Potočki (1928.) iz Zagreba zbog “konfidentske službe i

- špijunaže” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 104
19. 1944., listopad 13. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Tomu Šodeca (1912.) iz Hrebinca (Dugo Selo) zbog “služenja neprijatelju kao špijun i dostavljač” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 106
20. 1944., listopad 16. - OZN-a II. za zagrebačku oblast dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis narodnih neprijatelja koje su tijekom rujna 1944. Vojni sud X. korpusa “Zagrebačkog” i drugi vojni i “narodni” sudovi osudili na smrtne ili vremenske kazne s prisilnim radom..... 108
21. 1944., listopad 17. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Ivana Topalovića (1911.) zbog “služenja neprijatelju kao špijun” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine117
22. 1944., listopad 18. - Vojni sud Vojne oblasti X. korpusa “Zagrebačkog” NOVJ osuđuje Roberta Koselja (1914.) i Jurja Karamarka (1909.) iz Zagreba zbog “bjegstva iz radne čete sa prisilnog rada” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine119
23. 1944., listopad 18. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Zlatka Šošarića (1923.) iz Zagreba zbog “ratnog zločinstva” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 121
24. 1944., listopad 19. - OZN-a IV. za zagrebačku oblast podnosi izvješće OZN-i IV. za Hrvatsku o radu od 18. rujna do 18. listopada 1944..... 123
25. 1944., listopad 24., Garešnica - Povjereništvo OZN-e za Kotar Garešnicu izvješćuje “o držanju i radu NOO-a prilikom iseljenja Mađarskih familija sa kot.[ara] Garešnica”..... 124
26. 1944., listopad 28. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Rudolfa Maleca (1920.) iz Zagreba zbog “djela ratnog zločinstva” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 126
27. 1944., listopad 28. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Vladimira Pleterskog (1921.) iz Zagreba zbog “djela narodnih neprijatelja i ratnih zločinaca” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 128
28. 1944., listopad 28. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Slavka Rujnića (1918.) iz Zagreba zbog “aktivnog ustaštva i ratnog zločinstva” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine.... 130
29. 1944., studeni - OZN-a II. za zagrebačku oblast dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis narodnih neprijatelja koje su tijekom listopada 1944. Vojni sud X. korpusa “Zagrebačkog” i drugi vojni i “narodni” sudovi osudili na smrtne ili vremenske kazne s prisilnim radom..... 132

30. 1944., studeni 3. - Povjereništvo OZN-a II. za Pokuplje dostavlja OZN-i II. za Pokuplje podatke o javnom suđenju četničkoj i ustaškoj skupini, upućenoj iz OZN-e na suđenje u Komandu pokupskog područja 136
31. 1944., studeni 4., Čazma - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti zagrebačke NOVJ Izvanredno vijeće Vojnog suda osuđuje šest osoba s područja Novog Marofa, jer su se “ogriješili o interese NOB” na kazne smrti strijeljanjem ili na kazne prisilnoga rada 138
32. 1944., studeni 6. - Vojni sud Vojne oblasti X. korpusa “Zagrebačkog” NOV i POJ dostavlja Okružnom NOO-u Zagreb presude kojima su Vladimir Pleterski i Rudolf Malec iz Zagreba osuđeni na kaznu smrti strijeljanjem, te ih upućuju da provedu “konfiskaciju njihove imovine kada se za to ukaže mogućnost” 143
33. 1944., studeni 6. - Upravni odjel Oblasnog NOO-a zagrebačke oblasti dostavlja Upravnom odjelu Okružnog NOO-a Zagreb presude kojima su Tomo Šodec, Ivanka Potočki, Zlatko Šoštarčić i Ivan Topalović osuđeni na kaznu smrti strijeljanjem i konfiskaciju imovine u korist NOF-a, te ih upućuju “da se konfiskaciji te imovine pristupi odmah čim to bude moguće, ukoliko se već sada ne može pristupiti”... 144
34. 1944., studeni 8. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti zagrebačke NOVJ osuđuje Josipa Nofta (1914.) iz Varaždinskih Toplica zbog “službe neprijatelju i ratnog zločinstva” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanske časti i konfiskaciju imovine 145
35. 1944., studeni 9. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti zagrebačke NOVJ osuđuje Ivana Botko (1905.) iz Radojišća (Novi Marof) zbog “službe neprijatelju kao prokazaivač, kao pomagač, kao špijun i organizator i pomagač neprijateljskih naoružanih formacija i ratnog zločinstva” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanske časti i konfiskaciju imovine..... 148
36. 1944., studeni 14. - OZN-a II. za Pokuplje dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis osoba koje su prošle kroz zatvor OZN-e II. za Pokuplje tijekom listopada 1944. te navode zbog čega su navodno krivi i prijedloge presuda..... 150
37. 1944., studeni 15. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti zagrebačke NOVJ osuđuje Dragutina Abramovića (1896.) iz Breznice (Novi Marof) zbog “službe neprijatelju kao agitator” i “pomaganja u osnivanju domaćih terorističkih naoružanih formacija u službi okupatora” na kaznu prisilnog rada u trajanju od šest mjeseci i na gubitak građanskih časti u trajanju od pet godina 155
38. 1944., studeni 15. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti zagrebačke NOVJ osuđuje Petra Joosa (1897.) iz Varaždinskih Toplica, jer je pripadnik Volksguppe i jer se “odmetnuo (se) od narodne vlasti i javno radio protiv nje” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 157
39. 1944., studeni 15. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti zagrebačke NOVJ osuđuje Franju Krsnika (1901.) iz Sračinaca (Varaždin), jer se “kao okorjeli pristalica

- Mačekove klike u svom prljavom radu povezivao sa svim neprijateljima NOP, jer nije nikada imao u vidu narodne interese” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 159
40. 1944., studeni 18. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Matu Filipovića (1905.) iz Svetog Ivana Zeline, zbog “službe neprijatelju kao prokazivač i špijun i izdaje NOB” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 162
41. 1944., studeni 18. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Slavka Goričkog (1909.) iz Beloslavca (Sveti Ivan Zelina), jer je bio “aktivan ustaša i pomagač u uništavanju i pljački narodne imovine” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 164
42. 1944., prosinac 2. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Tomu Cika (1920.) iz Velike Ostrne (Dugo Selo), jer je bio “organizator terorističkih domaćih oružanih formacija u službi okupatora” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak vojničkih i građanskih časti i konfiskaciju imovine 166
43. 1944., prosinac 6. - OZN-a II. za zagrebačku oblast dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis narodnih neprijatelja koje su tijekom studenoga 1944. Vojni sud X. Korpusa “Zagrebačkog” i drugi vojni i “narodni” sudovi osudili na smrtnu ili vremensku kaznu s prisilnim radom..... 168
44. 1944., prosinac 14. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti zagrebačke NOVJ osuđuje Ivana Liplina (1909.) iz Babinca (Varaždin), zbog “aktivnog ustaštva i službe neprijatelju” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i na konfiskaciju imovine 176
45. 1944., prosinac 14. - Vojni sud X. korpusne vojne oblasti “Zagrebačke” NOVJ osuđuje Vjekoslava Slavinića (1909.) iz Majkovca (Sveti Ivan Zelina), jer je bio “aktivni ustaša” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 178
46. 1944., prosinac 18. - OZN-a za Pokuplje dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis osoba koje su prošle kroz zatvor OZN-e II. za Pokuplje tijekom studenoga 1944. te navode zbog čega su navodno krivi i prijedloge presuda..... 180
47. 1944., prosinac 20. - OZN-a za Baniju izvješćuje OZN-u II. za Hrvatsku o stanju na području Banije, o djelovanju OZN-e i vojnih sudova te napominju da je Glavni štab NOV i PO Hrvatske “odobrio da se Zrinj spali što je i učinjeno” 184
48. 1944., prosinac 29. - OZN-a II. za zagrebačku oblast dostavlja Opunomoćeništvu OZN-e zagrebačke oblasti za Okrug Zagreb popis osoba s njihovog područja koje je Vojni sud X. korpusa “Zagrebačkog” osudio na kaznu smrti ili prisilnog rada... 185
49. 1945., siječanj 4. - OZN-a II. za zagrebačku oblast dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis narodnih neprijatelja koje su tijekom prosinca 1944. Vojni sud X. korpusa “Zagrebačkog” i drugi vojni i “narodni” sudovi osudili na smrtnu ili vremensku kaznu s prisilnim radom..... 187

50. 1945., siječanj 12. - Vojni sud Vojne oblasti X. korpusa "Zagrebačkog" NOV i POJ dostavlja Okružnom NOO-u Zagreb presude kojima su Robert Koselj i Juraj Karamarko iz Zagreba i Tomo Šodec iz Hrebinca (Dugo Selo) osuđeni na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine, te ih upućuju da provedu "konfiskaciju njihovog dijela imovine kad se za to ukaže mogućnost" 193
51. 1945., siječanj 21. - Vojni sud Vojne oblasti X. korpusa "Zagrebačkog" NOV i POJ dostavlja Okružnom NOO-u Zagreb presude kojima su Tomo Cik, Tomo Strugar, Ivan Strugar i Vjekoslav Slavinić osuđeni na kaznu smrti strijeljanjem, te ih upućuju da provedu "konfiskaciju nad njihovom imovinom kad se za to ukaže prilika" 194
52. 1945., siječanj 30. - Izvješće o radu OZN-e IV. za zagrebačku oblast u razdoblju od 8. prosinca 1944. do 30. siječnja 1945., upućeno OZN-i IV. za Hrvatsku, posebice o vođenju evidencija i broju upisanih u njih..... 195
53. 1945., veljača 8. - OZN-a za Hrvatsku izvješćuje VIII. korpus NOV i PO Hrvatske da će kod njih biti strijeljano "više Nijemaca radi represalija", te im nalažu ako namjeravaju neke zarobljenike slati u Pisarovinu (Jastrebarsko) radi razmjene, da osiguraju transport i biraju zdrave, "jer je od zadnje grupe pola putem pomrlo" 196
54. 1945., veljača 15. - OZN-a za Hrvatsku dostavlja zapovijed XI. korpusu NOV i PO Hrvatske da kao odmazdu za strijeljenje trideset "naših drugova", u Remetincu strijeljaju šezdeset Nijemaca odnosno da objese "najgore" i one koji im "smetaju" 197
55. 1945., veljača 16. - Upravni odjel Kotarskog NOO-a Petrinja dostavlja Komandi mjesta Donja Mlinoga prijedlog za konfiskaciju imovine dvadeset i jedne osobe "koji su izbjegli na stranu neprijatelja" 197
56. 1945., veljača 22. - Opunomoćništvo OZN-e za Okrug Bjelovar izvješćuje OZN-u II. za zagrebačku oblast o planu predstojećeg "čišćenja" u kotarevima Križevci, Koprivnica, Sveti Ivan Žabno, Bjelovar i Đurđevac 200
57. 1945., veljača 27. - Upravni odjel Kotarskog NOO-a Petrinja dostavlja Upravnom odjelu Okružnog NOO-a Banije mjesečno izvješće za veljaču 1945. o radu Upravnog odjela Kotarskog NOO-a Petrinja i stanju na području Kotara navodeći, među ostalim, i podatke o konfiskacijama imovine "narodnih neprijatelja", "narodnoj miliciji", mobilizaciji i kontroli kretanja 201
58. 1945., veljača - OZN-a II. za Hrvatsku izvješćuje Karla Mraka, bivšeg narodnog zastupnika HSS-a iz Kraljevca (Kupinec), da mu je "odlukom Načelnika Odjela za zaštitu naroda Hrvatske određen prisilni boravak u trajanju od 6 - šest-mjeseci u mjestu Mačešić Potok, Kordun" 204
59. 1945., ožujak 1. - OZN-a IV. za zagrebačku oblast podnosi izvješće OZN-i IV. za Hrvatsku o radu za veljaču 1945 205
60. 1945., ožujak 2. - OZN-a II. za zagrebačku oblast izvješćuje Opunomoćništvo OZN-e za Okrug Moslavinu o planu predstojećeg "čišćenja" u Kotaru Garešnica..... 207

61. 1945., ožujak 5. - Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača ZAVNOH-a, izvješćuje sve okružne komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, da trebaju “od sada stavljati predloge za privremeni prelaz imovine ratnih zločinaca i njihovih pomagača, kojima radi njihovih djela prijeti kazna konfiskacije imovine, pod upravu i nadzor Države”, te prilaže upute za rad 208
62. 1945., ožujak 17. - Petnaestodnevno izvješće Opunomoćeništva OZN-e zagrebačke oblasti za Okrug Bjelovar upućeno OZN-i II. zagrebačke oblasti o uhićenjima “narodnih neprijatelja”, o nasilnom novačenju u NOV i o iseljavanju njemačkih obitelji u Bjelovar te konfiskaciji njihove imovine 214
63. 1945., ožujak 18. - OZN-a II. za zagrebačku oblast izvješćuje Opunomoćeništvo OZN-e za Okrug Moslavinu o potrebi i načinu poduzimanja mjera protiv “velikorspskih - protunarodnih elementa” u Kotaru Garešnica 215
64. 1945., ožujak 24. - Upravni odjel Okružnog NOO-a Zagreb izvješćuje Štab Posavskog partizanskog odreda, da je potrebno “da najprije očistimo teren od svih petokolonaških elemenata, kočničara i sabotera svih naših akcija tako i mobilizacije” i mole ih da im pri tome, kao i pri “prisilnoj mobilizaciji” pomognu, “kako bi ovaj posao i zadatak izvršili čim uspješnije” 216
65. 1945., ožujak 29. - Upravni odjel Okružnog NOO-a Banije dostavlja Upravnom odjelu Kotarskog NOO-a Petrinja upute za provođenje konfiskacije imovine “narodnih neprijatelja” 217
66. 1945., ožujak 30. - Opunomoćeništvo OZN-e II. zagrebačke oblasti za Okrug Bjelovar dostavlja OZN-i II. zagrebačke oblasti popis osoba koje su uhitili u ožujku 1945 219
67. 1945., ožujak 31. - Opunomoćeništvo OZN-e II. zagrebačke oblasti za Okrug Varaždin dostavlja OZN-i II. zagrebačke oblasti “plan rada za preuzimanje grada Varaždina”, prilažući “popise zgrada i ustanova koje pečati i preuzima OZN-a” i “plan o hapšenju narodnih neprijatelja po grupama” 222
68. 1945., travanj 2. - Opunomoćeništvo OZN-e II. zagrebačke oblasti za Okrug Bjelovar dostavlja OZN-i II. zagrebačke oblasti dopunu popisa osoba koje su uhitili u ožujku 1945 238
69. 1945., travanj 12. - OZN-a IV. za zagrebačku oblast podnosi izvješće OZN-i IV. za Hrvatsku o radu za ožujak 1945., osobito o vođenju evidencija i broju osoba upisanih u njih 241
70. 1945., travanj 13. - Izvješće OZN-e III. za Hrvatsku upućeno komesaru Glavnog štaba Hrvatske o zapaženim greškama i nedostacima u postrojbama NOV-e, te o ubijanju ratnih zarobljenika 243
71. 1945., travanj 14., OZN-a za Pokuplje upućuje Vojnom sudu IV. korpusne oblasti NOVJ na suđenje katoličkog svećenika Martina Gecinu (1902.), župnika u Rečici (Karlovac), kojega su uhitili 16. siječnja 1945 244

72. 1945., travanj 15. - OZN-a za Karlovac izvješćuje OZN-u II. za Hrvatsku o “ustaško mačekovskom problemu” u Okrugu Karlovac 246
73. 1945., travanj 16. - Ministarstvo industrije i rudarstva, Zemaljska uprava narodnih dobara Federativne Hrvatske, pojašnjava okružnicom svim okružnim upravama narodnih dobara i svim okružnim NOO-ima (upravnim odjelima) način raspodjele i upotrebe imovine oduzete od njemačke manjine..... 250
74. 1945., travanj 22. - OZN-a II. za zagrebačku oblast dostavlja Povjereništvu OZN-e za grad Varaždin “Uputstva za ulazak u gradove” i naputke o preuzimanju vlasti..... 252
75. 1945., travanj 23. - Upravni odjel Oblasnog NOO-a Zagrebačke oblasti dostavlja Upravnom odjelu Okružnog NOO-a Zagreb upute “Zadatci upravnih odjela pri oslobadjanju novih krajeva” 255
76. 1945., travanj 24. - Vojni sud IV. korpusne oblasti JA Vijeće kod pokupsko-turopoljskog područja, dostavlja OZN-i IV. za Pokuplje popis osoba koje su im uputili tijekom rujna 1944., a koje je Vojni sud osudio na smrtne kazne ili na kazne prisilnoga rada 259
77. 1945., travanj 29. - Upravni odjel Okružnog NOO-a Banije dostavlja Upravnom odjelu Kotarskog NOO-a Petrinja upute za provođenje konfiskacije imovine “Austrije i njezinih državljana” 261
78. 1945., travanj 30. - OZN-a II. za Baniju dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis osoba koje su uhićene od 10. do 30 travnja 1945., navodeći nad kojim osobama istraga nije provedena ili je u toku i nad kojim osobama je istraga provedena i predane su sudu, te koje su osobe nakon istrage puštene 262
79. 1945., svibanj 2. - Upravni odjel Okružnog NOO-a Banije dostavlja Upravnom odjelu Kotarskog NOO-a Petrinja upute za provođenje konfiskacije ili sekvestracije imovine “narodnih neprijatelja” 266
80. 1945., svibanj 5., Topusko - Načelnik OZN-e za Hrvatsku, Ivan Krajačić-Stevo izvješćuje političkog sekretara CK KP Hrvatske, Vladimira Bakarića i organizacijskog sekretara CK KP Hrvatske, Dušana Brkića, “da bi bilo poželjno dogovoriti se sa Gen.[eral]Štabom o operativnom planu i raspodjeli jedinica koje će napadati na Zagreb”, jer je saznao da su pripadnici II. JA bili “vrlo [...] kruti [...] na svom putu kroz Baniju” 267
81. 1945., svibanj 7. - Upravni odjel Okružnog NOO-a Banije dostavlja Upravnom odjelu Kotarskog NOO-a Petrinja upute za provođenje konfiskacije imovine “Nijemaca i ‘folksdojčera’” 270
82. 1945., svibanj 7. - Izvješće Propagandnog odsjeka Žumberačke brigade 34. udarne divizije NOVJ o zarobljavanju “u samoj borbi” četvorice “ustaša” u Maloj Buni kod Šiljakovine, te o njihovoj likvidaciji uz cestu za Veliku Bunu 271
83. 1945., svibanj 8. - kolovoz 30., Bjelovar - Presude Divizijskog vojnog suda JA u Bjelovaru od početka svibnja do kraja kolovoza 1945 271

84. 1945., svibanj 9., Zagreb - Povjereništvo OZN-e II. zagrebačke oblasti izvješćuje Okružni NOO Zagreb da će se osnovati “kod svakog Okružnog N.O.O.-a jedan sabirni logor iz kojeg će se sva lica koja se u njemu nalaze prepraćivati OZN-i II. pod čiji sektor pojedini spada” 334
85. 1945., svibanj 9., Zagreb - Opunomoćeništvo OZN-e II. zagrebačke oblasti privodi Okružnom NOO-u Zagreb Savu Balića i Đuku Blagujevića iz Dalja (Osijek) i Luku Fratrića iz Kostanja (Vrbovec), s nalogom da ih “prema izdanim direktivama” smjeste u sabirni logor “i s njima dalje postupite” 335
86. 1945., svibanj 9., Zagreb - Opunomoćeništvo OZN-e II. zagrebačke oblasti privodi Okružnom NOO-u Zagreb Matu Mađera iz Dražice (Grubišno Polje), s nalogom da ga “prema izdanim direktivama” smjeste u sabirni logor “i dalje s njim” postupe 336
87. 1945., svibanj 11. - Izvješće Štaba I. JA upućeno Generalštabu JA o neprijateljskim gubicima u bici za Zagreb..... 337
88. 1945., svibanj 12., Zagreb - Depeša OZN-e za Hrvatsku br. 104 upućena Vrhovnom štabu JA o broju zarobljenika u logoru na Kanalu u Zagrebu 338
89. 1945., svibanj 12., Zagreb - Zapisnik sa sastanka Mjesnog komiteta KP Hrvatske Zagreb 339
90. 1945., svibanj 12. - 1946., veljača 22., Zagreb - Smrtne presude Vojnog suda Komande zagrebačkog područja..... 341
91. 1945., svibanj 15., Petrinja - Izvješće Javnog tužitelja Okruga Banija o stanju u zauzetim mjestima, pljački od strane jedinica II. JA, likvidaciji ranjenika iz sisačke bolnice, zarobljeničkim logorima, te o postupku prema “narodnim neprijateljima” 374
92. 1945., svibanj 15. - Izvod iz knjige depeša Glavnog štaba JA za Hrvatsku upućenih Generalštabu JA o broju zarobljenika na područjima vojnih korpusnih oblasti u Hrvatskoj 15. svibnja 1945. 377
93. 1945., svibanj 15., Zagreb - Depeša Vrhovnog štaba JA/Aleksandra Rankovića br. 124 upućena OZN-i za Hrvatsku u kojoj se izražava nezadovoljstvo malim brojem likvidiranih u Zagrebu, kao i o uhićenjima HSS-ovaca..... 378
94. 1945., svibanj 16., Zagreb - Depeša OZN-e za Hrvatsku br. 118 upućena OZN-i za Bosnu i Hercegovinu o broju izbjeglica u Zagrebu 380
95. 1945., svibanj 17. - Dopis OZN-e III. za oblast X. korpusa “Zagrebačkog” upućen OZN-i II. za zagrebačku oblast o strijeljanju civila od strane 21. makedonske divizije u Ivanić Gradu 380
96. 1945., svibanj 18., Bjelovar - Okružni komitet KPH Bjelovar izvješćuje Oblasni komitet KPH za zagrebačku oblast o stanju u Kotaru Đurđevac te da je u “Podravini (je) politička situacija prilično loša” i navode, između ostalog, mjere koje su poduzeli prema onima koji se nisu odazvali pozivu za “mobilizaciju”, kao i prema “reakciji” 381

97. 1945., svibanj 18. - Depeše I. JA upućene Generalštabu JA od 16. do 18. svibnja 1945. o stanju u zarobljeničkim logorima i zarobljavanju skupine ustaša 383
98. 1945., svibanj 13.-19., Zagreb – Iz knjige depeša OZN-e za Hrvatsku u vezi s postupkom prema nadbiskupu Alojziju Stepincu 384
99. 1945., svibanj 15.-19., Maribor - Iz operacijskog dnevnika 40. slavonske divizije III. JA o borbenom djelovanju kod Dravograda, te o sprovođenju zarobljenika do Zagreba 385
100. 1945., svibanj 20. - Izvod iz operacijskog dnevnika Štaba 12. krajiške brigade JA od 14. do 20. svibnja 1945. o prihvatu oko 40.000 zarobljenika, njihovom smještaju u logor kod Celja, te njihovom sprovođenju i smještaju u logor Samobor 387
101. 1945., svibanj 24. - Iz operativnog izvješća Štaba III. JA upućenog Generalštabu JA o borbenim djelovanjima podređenih postrojbi u razdoblju od 8. do 23. svibnja 1945. te o ukupnom broju zarobljenika 389
102. 1945., svibanj 25. - Uputa OZN-e III. za oblast X. korpusa “Zagrebačkog” o postupku s ratnim zarobljenicima, upućena Opunomoćeništvu OZN-e III. za moslavačko područje 396
103. 1945., svibanj 26., Gračani (Zagreb) - Mjesni NOO Gračani obavještava djelatnika Zavoda za zaštitu zdravlja grada Zagreba, medicinskog tehničara Miroslava Haramiju iz Gračana, da po nalogu Komande grada Zagreba treba “smjesta lješine koje još nisu pokopane na Adolfovcu – kod Gračanskog rezervoara u roku od 24 sata pokopati” 398
104. 1945., svibanj 27., Petrinja - Kotarski NOO Petrinja dostavlja Okružnom NO-u Banije mjesečno izvješće za svibanj 1945. o stanju u Kotaru Petrinja i o radu Kotarskog NOO-a Petrinja, navodeći, među ostalim, i podatke o suzbijanju četničke i ustaške promidžbe i obračunu s “narodnim neprijateljima”, te o pljački hrvatskih kuća i “uznemiravanju” hrvatskog naroda od strane Srba nakon ulaska NOV i PO Hrvatske/Jugoslavije u gradove 399
105. 1945., svibanj 28., Zagreb - Depeša OZN-e za Hrvatsku br. 155 upućena Generalštabu JA o namjeri prebacivanja arhive Ministarstva vanjskih poslova NDH u Beograd 400
106. 1945., svibanj 28., Zagreb - OZN-a III. za grad Zagreb izvješćuje logor Prečko da im iz logora Kanal upućuju 117 ratnih zarobljenika, časnika zrakoplovaca te da ih uvrste u radne jedinice 401
107. 1945., svibanj 28., Zagreb - OZN-a III. za grad Zagreb izvješćuje logor Prečko da im iz logora Kanal upućuju 151 ratnog zarobljenika, dočasnika zrakoplovca te da ih uvrste u radne jedinice 402
108. 1945., svibanj 29., Zagreb - OZN-a III. za grad Zagreb dostavlja Komandi logora Prečko podatke o 13 ratnih zarobljenika, pripadnika Zrakoplovstva NDH,

- napominjući da su “ustaški nastrojani” i da ih treba “detaljnije ispitati” te nalaže da ih “stražarno” upute u logor Kanal 403
109. 1945., svibanj 30. - OZN-a za Pokuplje dostavlja OZN-i II. za Hrvatsku popis “najznačajnijih osoba iz našeg okruga, koje se nalaze kod nas u zatvoru”, uz napomenu da “pojedince koji se skrivaju kod kuće ili u Zagrebu stalno pronalazimo i hapsimo” 404
110. 1945., svibanj 31., Zagreb - Opunomoćeništvu OZN-e III. za zagrebačko područje upućuje Komandi logora Božjakovina 25 njemačkih vojnika, ratnih zarobljenika 406
111. 1945., svibanj/lipanj, Gračani (Zagreb) - Izvještaj medicinskog tehničara Miroslava Haramije iz Gračana, djelatnika Zavoda za zaštitu zdravlja grada Zagreba, upućen Mjesnom NOO-u Gračani “o radu na pokapanju lješina i strvina na teritoriju Mjesnog Narodno Oslobodilačkog Odbora u Gračanima” 410
112. 1945., lipanj - OZN-a za Baniju izvješćuje OZN-u II. za Hrvatsku o stanju u kotarevima Sisak, Petrinja, Glina, Kostajnica i Dvor, o obračunu s “banditizmom” i političkim protivnicima, o zatvorima i logorima te o radu OZN-e u svibnju 1945..... 412
113. 1945., lipanj 4., Beograd - Odjel za repatrijaciju Ministarstva socijalne politike DFJ izvješćuje Predsjedništvo Ministarskog savjeta DFJ o zaključku Državne komisije za repatrijaciju o iseljavanju/protjerivanju pripadnika mađarske i njemačke narodnosti 414
114. 1945., lipanj 5., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Prečko za Paška Zjačića (1910.) iz Siska 415
115. 1945., lipanj 6., Zagreb - Presuda Vojnog suda II. JA u Zagrebu visokim dužnosnicima NDH dr. Mili Budaku, Jurju Rukavini, Ivanu Vignjeviću, dr. Nikoli Mandiću, dr. Juliju Makancu, Nikoli Steinfelu, dr. Pavlu Cankiju, Ademagi Mešiću, Lavoslavu Miliću i dr. Bruni Nardelliju, zbog “djela veleizdaje, ratnog zločinstva i narodnog neprijatelja” 417
116. 1945., lipanj 6. - Izvješće OZN-e za Okrug Banija upućen OZN-i za Hrvatsku o svojem radu, o masovnoj likvidaciji kod Kostajnice i o radu Oblasnog suda Banije..... 422
117. 1945., lipanj 12. - Izvješće Dimitrija Georgijevića, opunomoćenika OZN-e za Jugoslaviju, upućeno Aleksandru Rankoviću, načelniku OZN-e Ministarstva narodne obrane DFJ, o kretanju kolona ratnih zarobljenika s austrijske granice i iz Slovenije, o logorima u Hrvatskoj i Vojvodini te o broju zarobljenika, ishrani i sanitetskoj službi..... 425
118. 1945., lipanj 14. - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke JA, Vijeće kod varaždinske komande područja, proglašava, u odsutnosti, Rikarda Pažura (1914.) iz Krapine “narodnim neprijateljem” i donosi odluku o konfiskaciji njegove imovine “u korist Narodno Oslobodilačkog Fonda” 429

119. 1945., lipanj 16., Zagreb - Optužni prijedlog Vojno-sudskog istražitelja Vojnog suda Komande grada Zagreba i presuda Vojnog suda Komande grada Zagreba časnicima Zrakoplovstva NDH Živku Džalu (1915.) na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanske časti i konfiskaciju imovine i Velimiru Maksiću (1919.) na kaznu prisilnoga rada u trajanju od četiri godine i na jednu godinu gubitka građanske časti..... 431
120. 1945., lipanj 16., Zagreb - Optužni prijedlog Vojnog tužitelja II. JA i presuda Vojnog suda Komande grada Zagreba domobranskom potpukovniku Belizaru Mikoljiju (1883.) iz Zagreba zbog “krivičnog djela ratnog zločinca” na petnaest godina robije i trajan gubitak građanske časti 434
121. 1945., lipanj 16., Zagreb - Anketna komisija Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, na čelu s dr. Ferdom Čulinovićem, izvješćuje Predsjedništvo Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, da je “do sada” donijela odluku o “utvrđenju zločina” dr. Ivana Krajača, bivšeg državnog vijećnika i publicista, dr. Vladimira Bazale, sveučilišnog profesora, S. M. Štedimlije, novinara, dr. Stjepana Ivšića, sveučilišnog profesora, dr. Ljudevita Juraka, sveučilišnog profesora, dr. Milana Ivšića, profesora Visoke komercijalne škole, dr. Kvirina Klementa Bonefačića, biskupa u Splitu, dr. Dragutina Šafara, bivšeg povjerenika Odvjetničke komore u Zagrebu i dr. Vinka Kriškovića, sveučilišnog profesora..... 437
122. 1945., lipanj 16. - Organizacijsko izvješće OZN-e III. za Hrvatsku upućeno načelniku OZN-e za Hrvatsku o ustrojavanju Štaba za zarobljenike za Hrvatsku, o izvršnom aparatu kod OZN-e za “specijalne zadatke” 439
123. 1945., lipanj 21., Karlovac - OZN-a za Okrug Karlovac podnosi izvješće OZN-i III. za Hrvatsku o stanju u Okrugu Karlovac od 16. travnja do 20. lipnja 1945., posebice o pojavi “banditizma”, radu OZN-e i promjenama u “vojnim formacijama i ustanovama” 441
124. 1945., lipanj 22., Varaždin - Upravni odjel Gradskog NOO-a Varaždin donosi odluku o sekvestraciji imovine dr. Hijacinta Biščana (1891.) iz Varaždina 444
125. 1945., lipanj 22., Karlovac - OZN-a za Okrug Karlovac upućuje Vojno-sudskom vijeću IV. korpusne oblasti JA devet osoba koje su uhitili, navodeći za što su navodno krivi, s prijedlozima za kaznu 445
126. 1945., lipanj 25., Bjelovar - OZN-a II. za Okrug Bjelovar upućuju Vojnom sudu Komande bjelovarskog područja katoličkog svećenika Stjepana Pavunića (1875.) iz Koprivnice, uz navođenje djela zbog kojih ga optužuju..... 447
127. 1945., lipanj 25., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba osuđuje Stjepana Stipčića (1925.) iz Zagreba zbog “aktivnog ustaštva i pomagača okupatora” na kaznu prisilnoga rada u trajanju od osamnaest mjeseci i jednu godinu gubitka građanske časti..... 448

128. 1945., lipanj 27., Karlovac - OZN-a za Okrug Karlovac upućuje Vojno-sudskom vijeću IV. korpusne oblasti JA 11 osoba koje su uhitili, navodeći za što su navodno krivi, s prijedlozima za kaznu..... 449
129. 1945., lipanj 28., Karlovac - OZN-a za Okrug Karlovac upućuje Vojno-sudskom vijeću IV. korpusne oblasti JA osam osoba koje su uhitili, navodeći za što su navodno krivi, s prijedlozima za kaznu 451
130. 1945., lipanj 28., Zagreb - Predstavka pročelnika Odjela zdravstva zagrebačkog Oblasnog NOO-a Stjepana Brlića i člana Komisije za kampanju zagrebačkog NOO-a Ivana Petanjeka upućena predsjedniku Narodne vlade Hrvatske Vladimiru Bakariću, kojom pojašnjavaju brojne nepravilnosti koje su prisutne u vlasti i navode da u “narodu vlada sveopće nezadovoljstvo”..... 453
131. 1945., lipanj 29., Zagreb - Presuda Vojnog suda Komande grada Zagreba Miroslavu Filipoviću-Majstoroviću i “družini” 458
132. 1945., lipanj 30., Varaždin - Upravni odjel Gradskog NOO-a za grad Varaždin donosi odluku o prinudnoj upravi nad imovinom ing. Vladimira Damaške iz Varaždina, jer “postoji vjerojatnost, da isti bude od strane suda proglašen narodnim neprijateljem i suđen na konfiskaciju dobra” 478
133. 1945., srpanj 2., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba osuđuje Mirka Kovačeca (1884.) iz Zagreba zbog “aktivnog ustaštva” na dvanaest godina robije, trajan gubitak građanske časti i konfiskaciju imovine..... 479
134. 1945., srpanj 3. - Dopis načelniku OZN-e za Hrvatsku o procjeni broja domobranskih i ustaških časnika te o njihovoj sudbini 481
135. 1945., srpanj 5. - Izvješće o stanju u postrojbama Hrvatske divizije KNOJ-a i o masovnim likvidacijama..... 482
136. 1945., srpanj 6., Zagreb - Iz zapisnika sa sjednice CK KP Hrvatske, Zagreb, održane 6. srpnja 1945., o političkom stanju, najznačajnijim problemima i zadacima..... 485
137. 1945., srpanj 6., Zagreb - Ministarstvo unutarnjih poslova FD Hrvatske izvješćuje oblasne i okružne NOO-e o svojoj odluci o uklanjanju vojničkih globalja okupatora 487
138. 1945., srpanj 6., Karlovac - Prosvjetni odjel Okružnog NOO-a Karlovac izvješćuje Ministarstvo prosvjete FD Hrvatske o srednjim školama i navodi podatke o nastavnicima u Slunju koji su od strane JA osuđeni i strijeljani kao neprijatelji, koji su uhićeni i nalaze se u logorima ili zatvorima te o onima koji su zbog nepodobnosti odstranjeni iz škole 489
139. 1945., srpanj 7., Petrinja - Sud za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj u Petrinji osuđuje katoličkog svećenika Nikolu Soldo (1917.) iz Petrinje, jer je “suradjivao s okupatorom i njegovim pomagačem na propagandnom i kulturnom polju, vršio propagandu u korist okupatora i pomagača širenjem nacionalne i vjerske nesnošljivosti te osudjivanjem oslobodilačke borbe naroda”, na trajan gubitak nacionalne časti i doživotni prisilni rad..... 491

140. 1945., srpanj 7., Zagreb - Zemaljska komisija za repatrijaciju Nijemaca pri Ministarstvu unutarnjih poslova FD Hrvatske, izvješćuje upravne odjele oblasnih, okružnih i gradskih NO-a o postupku repatrijacije (iseljavanja/protjerivanja) Nijemaca/folksdojčera 498
141. 1945., srpanj 8., Zagreb - Prijedlog OZN-e za grad Zagreb o upućivanju na prisilni rad 19 Zagrepčana, Nijemaca 501
142. 1945., srpanj 9., Zagreb - Presuda Vojnog suda Komande grada Zagreba vojnim dušobrižnicima Oružanih snaga NDH..... 503
143. 1945., srpanj 9. - Vojni sud Vojne oblasti "Zagrebačke" JA, Vijeće kod varaždinske komande područja, osuđuje Đuru Fosina (1897.) iz Kalinovca (Đurđevac) zbog "djela ratnih zločinaca i narodnih neprijatelja" na kaznu smrti strijeljanjem, trajni gubitak građanske časti i konfiskaciju imovine..... 506
144. 1945., srpanj 9. - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke, Vijeće komande varaždinskog područja, osuđuje Emila Obsiegera (1902.) iz Ivanca (Varaždin) zbog "djela ratnog zločinstva i narodnih neprijatelja" na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 508
145. 1945., srpanj 10.-11., Zagreb - Optužni prijedlog Vojno-sudskog istražitelja Vojnog suda Komande grada Zagreba i presuda Vojnog suda Komande grada Zagreba činovnici Nadi Turkalj (1921.) iz Zagreba, zbog "saradnje sa okupatorom" na šest mjeseci prisilnog rada bez lišenja slobode i pet godina gubitka građanskih prava na državnu službu 510
146. 1945., srpanj 11., Zagreb - Izvješće javnog tužitelja II. JA o nepravilnostima u postupku prema ratnim zarobljenicima 512
147. 1945., srpanj 11., Zagreb - Izvješće o radu javnih tužitelja karlovačkog i banijskog okruga 514
148. 1945., srpanj 12. - Izvješće Dimitrija Georgijevića, opunomoćenika OZN-e za Jugoslaviju, upućeno Aleksandru Rankoviću, načelniku OZN-e Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije, o pregledu ratnih zarobljenika u Jugoslaviji po narodnostima, po mjestima logora/rada i po činovima, te o nekim nedostacima 517
149. 1945., srpanj 13., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Savska cesta za Stjepana Puškaša (1893.) iz Zagreba 525
150. 1945., srpanj 14., Zagreb - Javni tužitelj Hrvatske, Zagreb izvješćuje Javnog tužitelja DF Jugoslavije, Beograd o političkim prilikama u Hrvatskoj te ukazuje na niz poteškoća, nastalih uz ostalo i samovoljom JA, OZN-e, Narodne milicije i raznih organa "narodnih" vlasti 526

151. 1945., srpanj 14., Varaždin - Okružna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Varaždinu izvješćuje upravu narodnih dobara Varaždin, da je Javni tužitelj za Okrug Varaždin pokrenuo postupak kod Suda za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj u Varaždinu protiv osoba koje navode, te mole da ih žurno izvijeste “da li je imovina ovih lica već konfiskovana ili sekvestrirana” 528
152. 1945., srpanj 15., Bjelovar - Vojni sud Vojne oblasti “Zagrebačke”, Vijeće kod Komande bjelovarskog područja, izvješćuje obitelj Ivančan iz Bjelovara, da je Cvjetko Ivančan iz Bjelovara osuđen 10. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine, te da je presuda izvršena 10. srpnja 1945..... 530
153. 1945., srpanj 15., Bjelovar - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke, Vijeće kod Komande bjelovarskog područja, izvješćuje obitelj Babić iz Ciglenice (Garešnica), da je Ivan Babić iz Ciglenice osuđen 12. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine, te da je presuda izvršena..... 531
154. 1945., srpanj 17., Bjelovar - Okružna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Bjelovar, poziva sve gradske i općinske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača “da sa punim marom utvrđuju zločine okupatora i njihovih pomagača, pošto važni unutarnji, a i vanjsko-politički razlozi zahtjevaju da se taj rad hitno dovrši”, te im pojašnjavaju način rada, uz napomenu da Okružnoj komisiji za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Bjelovar dostave “popise svih domaćih zločinaca i izdajnika, koji se, prema vašem znanju nalaze u bježstvu u inostranstvu ili u državi sa naznakom gdje se isti nalaze, ako se to znade” 532
155. 1945., srpanj 18., Varaždin - Okružna Komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Varaždin, izvješćuje upravu narodnih dobara Varaždin, da se pred Sudom za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj za Okrug Varaždin vodi postupak protiv Josipa Kraljića iz Čakovca, a kako mu “prijeti kazna konfiskacije imovine”, njegovu imovinu treba sekvestrirati 535
156. 1945., srpanj 18., Varaždin - Javni tužitelj za Okrug Varaždin izvješćuje Okružnu upravu narodnih dobara Varaždin, da je Javno tužiteljstvo pokrenulo kazneni postupak protiv Josipa Muncija iz Čakovca, zbog “djela iz čl. 2. Odluke o zaštiti nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj, koji postupak može imati za posljedicu konfiskaciju imovine okrivljenog”. 536
157. 1945., srpanj 18., Zagreb - Iz zapisnika sa sjednice CK KP Hrvatske, Zagreb održane 18. srpnja 1945. o najznačajnijim problemima, političkom stanju i zadacima..... 537
158. 1945., srpanj 18., Karlovac - OZN-a za Okrug Karlovac upućuje Vojno-sudskom vijeću IV. korpusne oblasti JA šest osoba koje su uhitili, navodeći za što su krivi, s prijedlozima za kaznu 538

159. 1945., srpanj 18., Zagreb - Prizivni Vojni sud II. JA u Zagrebu donosi rješenje o presudi Vojnog suda Vojne oblasti zagrebačke od 12. srpnja 1945. za Ljudevita Gračanina i rješenje o presudi Vojnog suda Vojne oblasti zagrebačke od 11. srpnja 1945. za katoličke svećenike Mihovila Kanotija, Stjepana Pavunića i Mihovila Kolarića..... 539
160. 1945., srpanj 18., Zagreb - Zemaljska komisija za repatrijaciju Nijemaca pri Ministarstvu unutarnjih poslova FD Hrvatske u Zagrebu, izvješćuje Okružnu komisiju za repatrijaciju pri Okružnom NO-u, Upravni odjel Bjelovar, o internaciji i iseljavanju/protjerivanju folksdojčera 542
161. 1945., srpanj 18., Zagreb - Zemaljska komisija za repatrijaciju Nijemaca pri Ministarstvu unutarnjih poslova FD Hrvatske u Zagrebu izvješćuje Okružnu komisiju za repatrijaciju pri Okružnom NOO-u, Upravni odjel Virovitica, o internaciji i iseljavanju/protjerivanju folksdojčera 543
162. 1945., srpanj 18., Karlovac - Iz izvješća Javnog tužitelja za Okrug Karlovac o radu kaznenog, vojnog i odjela OZN-e..... 544
163. 1945., srpanj 19., Karlovac - Iz izvješća Odjela za opći nadzor Javnog tužitelja za okrug Karlovac, upućenog Odjelu za opći nadzor Javnog tužitelja Hrvatske, o nepravilnostima u raspodjeli doznaka za hranu, te o greškama OZN-e zbog uhićenja bez dokaza..... 546
164. 1945., srpanj 19., Varaždin - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke JA, Vijeće kod Komande varaždinskog područja, osuđuje na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak svih političkih i građanskih prava i na konfiskaciju imovine Antu Škvorca (1917.) iz Zasadbrega (Čakovec)..... 550
165. 1945., srpanj 19., Bjelovar - Propusnica za odlazak kući za Edu Pichlera (1926.) iz Bjelovara, puštenog iz zatvora Okružnog narodnog suda u Bjelovaru 551
166. 1945., srpanj 20., Bjelovar - Izvješće Javnog tužitelja Okruga Bjelovar, upućeno Javnom tužitelju Hrvatske, o djelotvornosti OZN-e koja je uhitila sve “reakcionare”, o stanju u logorima i zatvorima, te o radu vojnih sudova..... 552
167. 1945., srpanj 20., Zagreb - Sud za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj za grad Zagreb osuđuje Dragutina Sulhofa, upravitelja tiskare “Tipografija” d.d. u Zagrebu, na deset godina gubitka nacionalne časti, dvije godine prisilnoga rada i konfiskaciju imovine, a Milana Sulhofa, tehničkog ravnatelja tiskare “Tipografija” d.d. u Zagrebu, na deset godina gubitka nacionalne časti, pet godina prisilnoga rada i konfiskaciju imovine, zbog suradnje “sa okupatorom na propagandnom, kulturnom i privrednom polju” 556
168. 1945., srpanj 11.-22., Zagreb - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke osuđuje katoličkog svećenika Stjepana Pavunića (1875.) iz Koprivnice, zbog pripadnosti ustaškom pokretu i “ratnih zločina” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine, a Vojni sud II. JA preinačio je presudu 18. srpnja 1945. na dvadeset godina lišenja slobode s prisilnim radom i pet godina gubitka građanske časti..... 559

169. 1945., srpanj 22., Zagreb - Vojni sud II. JA preinačuje osam smrtnih presuda Vojnog suda Vojne oblasti zagrebačke, Vijeća kod Komande varaždinskog područja, na dugogodišnje kazne lišenja slobode s prisilnim radom i potvrđuje jednu smrtnu presudu..... 562
170. 1945., srpanj 22., Zagreb - Vojni sud II. JA preinačuje šest smrtnih presuda Vojnog suda Vojne oblasti zagrebačke, Vijeća kod Komande varaždinskog područja, na dugogodišnje kazne lišenja slobode s prisilnim radom i potvrđuje jednu smrtnu presudu..... 564
171. 1945., srpanj 22.-23., Zagreb - Optužni prijedlog Vojno-sudskog istražitelja Vojnog suda Komande grada Zagreba i presuda Vojnog suda Komande grada Zagreba Ivanu Šimetinu (1894.), vijećniku Sudbenog stola iz Zagreba, na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 566
172. 1945., srpanj 23., Karlovac - OZN-a za Okrug Karlovac podnosi izvješće OZN-i III. za Hrvatsku o stanju u Okrugu Karlovac, od 26. lipnja do 20. srpnja 1945., posebice o odmetnutim “ustaškim” i “četničkim” skupinama u Okrugu Karlovac, te o djelovanju OZN-e 569
173. 1945., srpanj 24., Varaždin - Okružna Komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Varaždinu izvješćuje Kotarsku komisiju za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Novom Marofu, da se određuje popis imovine Franje Posavca i Đure Namjesnika iz Leskovca (Novi Marof), “jer istima kao ratnim zločincima prijeti kazna konfiskacije imovine” 572
174. 1945., srpanj 31., Zagreb - Vojni sud Vojne oblasti “Zagrebačke”, Vijeće kod Komande zagrebačkog područja JA Zagreb, izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara FD Hrvatske Zagreb, da su 30. i 31. srpnja 1945. osudili na kaznu smrti i konfiskaciju imovine tri osobe s područja Kotara Sveti Ivan Zelina, te navode njihova imena i imovinu koju posjeduju 573
175. 1945., srpanj 31. - Vojni sud IV. vojne oblasti JA, Vijeće kod banijske komande područja, izvješćuje Mjesni NO Mošćenica, da je Ivica Miškulin iz Mošćenice osuđen 10. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, gubitak građanskih časnih prava i konfiskaciju imovine 574
176. 1945., srpanj 31., Jastrebarsko - Kotarski narodni sud Jastrebarsko na prijedlog Vojnog suda IV. vojne oblasti II. JA, Vijeća kod žumberačko-pokupske komande područja, donosi odluku o konfiskaciji imovine Jure Hrvoja iz Prilipja 575
177. 1945., srpanj 31., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Maksimir za Euzebija Ljuba iz Zagreba 576
178. 1945., srpanj - Zapisnik s prvog savjetovanja načelnika i rukovoditelja OZN-e za Hrvatsku, o upućivanju Nijemaca/folksdojčera koji se vraćaju u logore, o likvidacijama, o slabom radu sudova, o OZN-i kao pomoćnom organu Komunističke partije 577

179. 1945., [srpanj/kolovoz], Čakovec - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke JA, Vijeće kod Komande grada Čakovca, donosi smrtne, zatvorske presude i presude prisilnog rada petnaestorici Međimuraca..... 579
180. 1945., [srpanj/kolovoz], Varaždin - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke JA, Vijeće kod varaždinske komande područja, donosi smrtne i zatvorske presude šestorici Međimuraca 582
181. 1945., kolovoz 1., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Maksimir za Franju Beleca 585
182. 1945., kolovoz 1., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Maksimir, Komande pozadine II. JA za ratne zarobljenike, za Ivana Dedića (1900.) iz Zagreba 586
183. 1945., kolovoz 1., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Maksimir, Komande pozadine II. JA za ratne zarobljenike, za Matiju Mihalovića iz Buševca (Velika Gorica) 587
184. 1945., kolovoz 1., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Maksimir, Komande pozadine II. JA za ratne zarobljenike, za prof. Dragutina Šimunića iz Zagreba..... 588
185. 1945., kolovoz 3., Zagreb - Vojni sud II. JA u Zagrebu dostavlja Kotarskom narodnom sudu za grad Zagreb podatke o presudi od 6. lipnja 1945. “u predmetu Dra Mile Budaka i dr., radi provedbe postupka konfiskacije imovine” 589
186. 1945., kolovoz 4., Čakovec - Kotarski NOO Čakovec izvješćuje Okružni narodni sud u Varaždinu o imovini Antuna Goričanca iz Selšćaka (Čakovec) i Jakoba Šimunića iz Gornjeg Kraljevca (Čakovec), a koji se nalaze u zatvoru OZN-e u Varaždinu, jer “postoji vjerojatnost, da će biti vlasnici oглаšeni ratnim zločincima” 592
187. 1945., kolovoz 4., Varaždin - Okružna Komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Varaždinu izvješćuje Zemaljsku komisiju za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Zagrebu, da su Franjo Posavec i Đuro Namjesnik iz Leskovca (Novi Marof) presudom Vojnog suda u Varaždinu osuđeni na kaznu smrti, “a presuda je već izvršena” 593
188. 1945., kolovoz 4., Virovitica - Upravni odjel Okružnog NO-a Virovitica izvješćuje upravne odjele okružnih NO-a Bjelovar, Nova Gradiška i Osijek o bijegu s prisilnog rada četvorice logoraša 594
189. 1945., kolovoz 4., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Kotarski narodni sud u Zagrebu, da je pravoslavni svećenik Serafim Kupčevski (1894.) iz Resničke Trnave (Zagreb) zbog “ratnog zločinstva” osuđen 29. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 595
190. 1945., kolovoz 3.-5., Zagreb - Optužni prijedlog Vojno-sudskog istražitelja Vojnog suda Komande grada Zagreba i presuda Vojnog suda Komande grada Zagreba domobranskom pukovniku Ivanu Hennebergu (1875.) iz Zagreba, zbog “učestvovanja u organiziranju neprijateljskih oružanih formacija, dojavljivanja i pomaganja neprijatelju” na kaznu smrti strijeljanjem, gubitak građanskih i političkih prava i konfiskaciju imovine 596

191. [1945., kolovoz 5.] - Iz zapisnika partijske konferencije 34. udarne divizije II. JA o masovnom ubijanju zarobljenika i civila od strane Karlovačke brigade i brigade Franjo Ogulinac-Seljko..... 599
192. 1945., kolovoz 6., Bjelovar - Okružna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Bjelovar naređuju svim gradskim i općinskim komisijama za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, da prikupljaju statističke podatke “o svim zločinima okupatora i njihovih pomagača za vrijeme okupacije”, pojašnjavaju im način rada, uz napomenu da prikupljene podatke žurno dostave Okružnoj komisiji za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Bjelovar..... 600
193. 1945., kolovoz 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Kotarski narodni sud Zagreb, da je Aurel Klemenčić (1898.) iz Zagreba, osuđen 9. srpnja 1945. na smrt strijeljanjem i konfiskaciju imovine, te da je kazna izvršena 602
194. 1945., kolovoz 7., Vršac - Odjeljenje za ratne zarobljenike Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije, logor Vršac, na temelju Ukaza AVNOJ-a o općoj amnestiji i pomilovanju od 3. kolovoza 1945., donosi objavu o otpustu iz zarobljeništva Stjepana Vrbanovića (1915.) iz Siska..... 604
195. 1945., kolovoz 7., Vršac - Odjeljenje za ratne zarobljenike Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije, logor Vršac, na temelju Ukaza AVNOJ-a o općoj amnestiji i pomilovanju od 3. kolovoza 1945., donosi objavu o otpustu iz zarobljeništva Stjepana Vukašića (1922.) iz Garešnice 605
196. 1945., kolovoz 7., Kovin - Odjeljenje za ratne zarobljenike Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije, logor Kovin, na temelju Ukaza AVNOJ-a o općoj amnestiji i pomilovanju od 3. kolovoza 1945., donosi objavu o otpustu iz zarobljeništva Vladimira Martinovića (1924.) iz Petrinje..... 606
197. 1945., kolovoz 8., Kovin - Odjeljenje za ratne zarobljenike Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije, logor Kovin, na temelju Ukaza AVNOJ-a o općoj amnestiji i pomilovanju od 3. kolovoza 1945., donosi objavu o otpustu iz zarobljeništva Milana Bradića (1907.) iz Svetog Martina (Samobor)..... 607
198. 1945., kolovoz 8., Karlovac - Izvješće opunomoćenika OZN-e za grad Karlovac o “zapažanjima i informacijama” koje je “stekao [...] obilazeći gradom i kvartom radničkog naselja na Selcu”..... 608
199. 1945., kolovoz 8., Varaždin - Okružna Komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Varaždinu nalaže kotarskim narodnim sudovima u Novom Marofu i Ludbregu da žurno prikupe “podatke glede cjelokupne pokretne i nepokretne imovine narodnog neprijatelja Vidačić Miroslava” iz Novog Marofa, jer je predložila Vojnom sudu zagrebačkog vojnog područja da se njegova imovina sekvestrira..... 610

200. 1945., kolovoz 9., Kovin - Odjeljenje za ratne zarobljenike Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije, logor Kovin, na temelju Ukaza AVNOJ-a o općoj amnestiji i pomilovanju od 3. kolovoza 1945., donosi objavu o otpustu iz zarobljeništva Mirka Baričevića (1899.) iz Bjelovara611
201. 1945., kolovoz 9., Bjelovar - Otpusnica iz logora Bjelovar, Odjeljenja za ratne zarobljenike Komande pozadine II. JA, za Stjepana Bertovića (1922.) iz Zagreba 612
202. 1945., kolovoz 9., Bjelovar - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Bjelovar za Nevenka Devčića (1921.) iz Zagreba 613
203. 1945., kolovoz 10., Bjelovar - Otpusnica iz logora Bjelovar, Odjeljenja za ratne zarobljenike Komande pozadine II. JA, za Zdravka Kovača (1924.) iz Zagreba..... 614
204. 1945., kolovoz 10., Bjelovar - Otpusnica iz logora Bjelovar, Odjeljenja za ratne zarobljenike Komande pozadine II. JA, za prof. Dušana Vujića (1904.) iz Zagreba 616
205. 1945., kolovoz 14., Zagreb - Izvješće o brojnom stanju zarobljenika u logorima Bjelovar, Čemernica, Prečko, Dubovac i Maksimir, prije i nakon Ukaza o općoj amnestiji i pomilovanju od 3. kolovoza 1945..... 617
206. 1945., kolovoz 18., Varaždin - Izvješće Javnog tužitelja za Okrug Varaždin o stanju u logoru Maruševac i zatvoru OZN-e u Zlataru 618
207. 1945., lipanj 20. - kolovoz 18, Zagreb - Vojni sud II. JA odobrava smrtnu presudu, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine katoličkom svećeniku dr. Ivanu Šimunoviću iz Ivanić Grada, Vojnog suda Vojne oblasti zagrebačke JA..... 619
208. 1945., kolovoz 19., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je dr. Mira Ille (1888.) iz Zagreba zbog "ratnog zločinstva" osuđena 15. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak svih političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 621
209. 1945., kolovoz 19., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Mirogoj za Stjepana Majseca (1896.) iz Jakuševca (Zagreb) 622
210. 1945., kolovoz 21., Zagreb - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Mirogoj, OZN-e Komande zagrebačkog vojnog područja, za Mladena Engelsfelda (1900.) iz Mirnovca (Samobor)..... 624
211. 1945., kolovoz 24., Varaždin - Okružna OZN-a Varaždin nalaže Vojnom sudu Komande zagrebačkog vojnog područja, da obnovi postupak protiv Antuna Bubnjara iz Vojnovca (Zlatar), osuđenog od Vojnog suda Komande varaždinskog područja na petnaest godina prisilnog rada, jer je "imenovani teški zločinac, [te] zaslužuje kaznu smrti" 625

212. 1945., kolovoz 25., Zagreb - Vojni sud II. JA, Zagreb izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Janko Relić (1920.) iz Jastrebarskog osuđen 26. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih prava i konfiskaciju imovine 626
213. [1945., kolovoz 26.], Varaždin - Izvješće Upravnog odjela Okružnog NO-a Varaždin “o radu upravnog odjela od oslobođenja do danas” 627
214. 1945., kolovoz 27., Varaždin - Javni tužitelj za Okrug Varaždin izvješćuje Javnom tužitelja FD Hrvatske, Zagreb, o stanju u Okrugu u kolovozu 1945..... 629
215. 1945., kolovoz 27., Zagreb - Upravni odjel Gradskog NO-a Zagreb, Komisija za repatrijaciju Nijemaca, potvrđuje da je Njemica Ludmila Vuser 25. kolovoza 1945. otpuštena iz logora..... 633
216. 1945., kolovoz 29., Zagreb - OZN-a za Zagreb, Odsjek kvartova, dostavlja Opunomoćeništvu OZN-e III. za Zagreb popis deset “problematičnih” građana kojima je zabranjeno glasovanje, te napominje da za ostale za koje su tražili podatke, provjeru obave sami i donesu odluku 634
217. 1945., kolovoz 30., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je učitelj Krsto Butorac (1920.) zbog “ratnog zločinstva” osuđen 20. svibnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 636
218. 1945., kolovoz 30., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Biškupcu (Varaždin), da je ustaški pukovnik Mijo Bzik (1907.) iz Zagreba zbog “ratnog zločinstva” osuđen 20. lipnja 1945. na kaznu smrti vješanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine..... 637
219. 1945., kolovoz 30., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je sveučilišni profesor Ljudevit Jurak (1881.) iz Zagreba zbog “ratnog zločinstva” osuđen 9. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 640
220. 1945., kolovoz 30., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Kotarski narodni sud Zagreb, da je Murat Rizvanbegović (1903.) iz Zagreba, kao “narodni neprijatelj” osuđen 12. lipnja 1945. na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom od dvije godine, pet godina gubitka svih političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 641
221. 1945., kolovoz 31. - Izvješće Opunomoćeništva OZN-e Hrvatske divizije KNOJ-a, upućeno OZN-i za Hrvatsku o bacanju “bandita” u jamu kod Slunja..... 642
222. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je nastavnik građanske škole u Zagrebu Stjepan August (1897.), zbog “ratnog zločinstva” osuđen 25. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem i trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 643

223. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Gospiću, da je ustaški bojnik Ivan Brkljačić (1917.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđen 14. lipnja 1945. na kaznu smrti vješanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 644
224. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Donjem Miholjcu, da je pravoslavni svećenik Joco Cvijanović (1894.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđen 29. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 645
225. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Zora Grbac (1926.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđena 29. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 646
226. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Šibeniku, da je katolički svećenik Ivan Guberina (1897.) iz Šibenika, zbog "ratnog zločinstva" osuđen 29. lipnja 1945. na kaznu smrti vješanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 647
227. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Pregradi, da je katolički svećenik Stjepan Kramar (1883.), zbog "ratnog zločinstva" osuđen 29. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 648
228. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Slavonskom Brodu, da je pravoslavni svećenik Dimitrije Mrihin (1898.), zbog "ratnog zločinstva" osuđen 29. svibnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 649
229. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Ogulinu, da je časna sestra Blanda Stipetić (1889.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđena 29. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 650
230. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je katolički svećenik i profesor Kerubin Šegvić (1867.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđen 29. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 651
231. 1945., rujan 1., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Našicama, da je učiteljica Anica Zbornik (1894.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđena 29. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 653

232. 1945., rujan 3., Zagreb - Gradska uprava narodnih dobara Gradskog NO-a Zagreb nalaže Upravnom odjelu VI. rajona Gradskog NO-a Zagreb, da ispituju gdje se nalazi Zvonimir Ograjšek iz Zagreba, koji je, navodno, "pobjegao je s okupatorom kao narodni neprijatelj", kao i njegova obitelj, te da ih o tome izvijeste, a da je potrebno provesti konfiskaciju njegove imovine 654
233. 1945., rujan 3., Prelog (Čakovec) - Opunomoćništvo OZN-e za Kotar Čakovec potvrđuje da je Franjo Jambrović (1887.) iz Svete Nedjelje (Prelog) u zatvoru OZN-e Čakovec "tokom istrage obolio i predan u bolnicu u Čakovec na liječenje gdje je umro" 655
234. 1945., rujan 4., Varaždin - OUND Varaždin izvješćuje Komandu XVII. udarne brigade u Varaždinu, da je iz stana ing. Vladimira Damaške u Varaždinu, dok je bio u pritvoru, Štab 51. divizije "nasilno" odnio pojedine stvari, koje se moraju vratiti vlasniku koji je "pušten ispod istrage i na slobodu kao nevin", te mole "mjerodavne vojne vlasti da ovakve postupke zabrane jer bacaju ružno svjetlo na narod i kod istog stvaraju neraspoloženje" 656
235. 1945., rujan 4., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Ivan Bong (1897.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđen 9. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 658
236. 1945., rujan 4., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je studentica Alma Zamola (1923.), kao "ratni zločinac" osuđena 23. svibnja 1945. na kaznu smrti vješanjem, trajan gubitak svih političkih i pojedinih građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 659
237. 1945., rujan 4., Velika Pisanica (Bjelovar) - Otpusnica Komande sabirnog logora Velika Pisanica i propusnica Okružnog NO-a Bjelovar za obitelj Bandl iz Bosanskog Šamca..... 661
238. 1945., rujan 4., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je kućanica i primalja Anka Peris (1884.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđena 7. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem i trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 662
239. 1945., rujan 4., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je dr. Ratko Ratković (1919.) kao "narodni neprijatelj" osuđen 21. svibnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava, osim roditeljskih te konfiskaciju imovine..... 663
240. 1945., rujan 4., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je bolničar Tomo Šoić (1916.) iz Zagreba, zbog "ratnog zločinstva" osuđen 3. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 664

241. 1945., rujan 5., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje obitelj Kniewald iz Zagreba, da je Hinko Kniewald (1912.) “zbog djela narodni neprijatelj” osuđen 31. svibnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava, osim roditeljskih te konfiskaciju imovine..... 665
242. 1945., rujan 5., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Bogumil Roter (1908.) kao “narodni neprijatelj” osuđen 30. svibnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava, osim roditeljskih te konfiskaciju imovine..... 666
243. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je student Petar Božić (1923.) iz Zagreba, kao “ratni zločinac” osuđen 17. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem i trajan gubitak građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 667
244. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je ravnatelj Hrvatske udružene banke Emil Dinter (1887.) iz Zagreba, “zbog djela ratnog zločinstva i narod. neprijatelja” osuđen 13. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 669
245. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je prof. Milan Dujnić (1912.) iz Petrinje, kao “narodni neprijatelj” osuđen 3. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 670
246. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Đakovu, da je pravoslavni svećenik Miroslav Federer (1913.) iz Zagreba, zbog “ratnog zločinstva” osuđen 13. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 671
247. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je akademski slikar Josip Horvat (1904.) iz Zagreba, kao “narodni neprijatelj” osuđen 2. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava te konfiskaciju imovine..... 672
248. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je učitelj Stanislav Ivančić (1908.) iz Zagreba, kao “narodni neprijatelj” osuđen 2. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava te konfiskaciju imovine..... 674
249. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je student Vjekoslav Podvoršak (1923.) iz Zagreba, kao “narodni neprijatelj” osuđen 4. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava te konfiskaciju imovine 675

250. 1945., rujan 6., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Ivan Vućak (1913.) iz Zagreba, kao “narodni neprijatelj” osuđen 3. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava i konfiskaciju imovine 676
251. 1945., rujan 7., Varaždin - Okružna OZN-a Varaždin dostavlja Okružnom NO-u Varaždin podatke koji se odnose na “organe Narodne vlasti t.j. Narodne odbore i činovnički aparat u njima”, uz napomenu da provedu “čišćenje Narodnih vlasti od elemenata koji su služili neprijatelju a postoji čak i mogućnost da mu još i sada služe” 677
252. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljski upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Ivan Aršulić (1908.) iz Zagreba, kao “narodni neprijatelj” osuđen 14. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava, osim roditeljskih te konfiskaciju imovine..... 679
253. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Križevcima, da je katolički svećenik Valent Bocak (1913.) iz Križevaca, zbog “masovnog hapšenja i ubijanja” osuđen 9. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 680
254. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljski upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Ivan Henneberg (1875.) iz Zagreba, kao “narodni neprijatelj” osuđen 16. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih, prava osim roditeljskih te konfiskaciju imovine..... 681
255. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Zdenko Ivošević (1906.), zamjenik državnog tužitelja u Zagrebu, zbog “masovnog ubijanja i odvođenja u logore” osuđen 9. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava te konfiskaciju imovine 684
256. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je učitelj Ivan Karlović (1910.) iz Korčule, kao “narodni neprijatelj” osuđen 13. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak svih politički i pojedinih građanskih prava, osim roditeljskih te konfiskaciju imovine 685
257. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Požegi, da je katolički svećenik Josip Klapšić (1911.) zbog “aktivnog ustaštva i suradnje sa neprijateljem” osuđen 9. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 686

258. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je dr. Franjo Pihac (1902.), predsjednik Sudbenog stola u Zagrebu, zbog "masovnog ubijanja i odvođenja u logore", osuđen 9. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 687
259. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je trafikant Ferdo Pintarić (1893.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđen 4. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava, osim roditeljskih te konfiskaciju imovine..... 688
260. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Valerija Paradžik (1926.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđena 11. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 689
261. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Makarskoj, da je katolički svećenik, franjevac, Bone Radonić (1888.) iz Vrgorca, zbog "suradnje sa neprijateljem" osuđen 9. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 690
262. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje obitelj Sallopek iz Zagreba, da je ljekarnik Josip Sallopek (1891.) "zbog dosl.[uha] sa okupatorom" osuđen 3. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 691
263. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Rudolf Šaka (1920.), kao "ratni zločinac" osuđen 7. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 692
264. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je trgovac Josip Turk (1905.) iz Zagreba, zbog "suradnje sa neprijateljem" osuđen 16. lipnja 1945. na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom od pet godina i gubitak svih političkih i pojedinih građanskih prava, osim roditeljskih, i konfiskaciju nekretnina..... 693
265. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Ivan Vogrinc (1896.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđen 16. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava, osim roditeljskih, i konfiskaciju imovine 694
266. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je studentica Božena Zobec (1922.) iz Zagreba,

- kao "narodni neprijatelj" osuđena 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 695
267. 1945., rujan 7., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je domobranski časnik Oto Župan (1917.) kao "ratni zločinac" osuđen 7. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 696
268. 1945., rujan 8., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je učitelj Dragutin Grgičević (1911.) zbog "ustaštva" osuđen 13. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak svih prava i konfiskaciju imovine 697
269. 1945., rujan 8., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje obitelj Jazbec iz Zagreba, da je Andrija Jazbec (1883.) "zbog aktivnog ustaštva" osuđen 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak svih prava i konfiskaciju imovine 698
270. 1945., rujan 8., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je dirigent ruskog umjetničkog zbora u Zagrebu Aleksandar Kosmainkov (1888.) zbog "djela ratnih zločinaca" osuđen 10. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 699
271. 1945., rujan 10., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je katolički svećenik Antun Đurić (1912.) iz Nove Kapele, kao "narodni neprijatelj" osuđen 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 700
272. 1945., rujan 10., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je novinar Ivan Maronić iz Zagreba, zbog "aktivnog ustaštva i služenja neprijatelju" osuđen 17. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 700
273. 1945., rujan 10., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je prof. Vladimir Prestini (1890.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđen 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 701
274. 1945., rujan 10., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Ante Sušić (1912.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđen 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava i konfiskaciju imovine 703

275. 1945., rujan 10., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je student Marijan Zuvic (1921.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđen 28. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava i konfiskaciju imovine 704
276. 1945., rujan 11., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je katolički svećenik Mirko Didović (1886.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđen 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 705
277. 1945., rujan 11., Samobor - Upravni odjel Kotarskog NO-a Samobor izvješćuje obitelj Regović iz Samobora, da je Stjepan Regović presudom Vojnog suda zagrebačkog vojnog područja, Vijeća u Jastrebarskom, osuđen 29. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem i gubitak građanskih časnih prava..... 706
278. 1945., rujan 11., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je dr. Maksimilijan Stepinac (1900.) iz Zagreba, kao "narodni neprijatelj" osuđen 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i pojedinih građanskih prava i konfiskaciju imovine 707
279. 1945., rujan 11., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Franjo Šafranec (1922.) iz Zagreba, zbog "djela špijunaže" osuđen 11. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 708
280. 1945., rujan 11., Varaždin - Upravni odjel Gradskog NO-a Varaždin izvješćuje Kotarski narodni sud u Varaždinu o imovini dr. Hijacinta Biščana (1891.) iz Varaždina, "koji je u vrijeme ulaska J.A. u grad Varaždin nestao te se do danas za njegovu sudbinu nezna"..... 709
281. 1945., rujan 14., Varaždin - Okružni narodni sud u Varaždinu, na prijedlog Okružne komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Varaždinu, donosi odluku o sekvestraciji imovine Ivana Šebreka iz Varaždinskih Toplica, protiv kojeg se vodi postupak zbog "krivičnog djela iz čl. 3 Zakona o kaznenim djelima protiv naroda i države" 710
282. 1945., rujan 18., Zagreb - Izvješće Ministarstva pravosuđa FD Hrvatske upućeno Javnom tužitelju Hrvatske, o radu sudova za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj..... 711
283. 1945., rujan 19., Beograd - Ministarstvo prosvjete DF Jugoslavije izvješćuje Ministarstvo prosvjete FD Hrvatske, da su svim narodnim manjinama u Jugoslaviji "obezbedjena sva nacionalna prava", te da "imaju sve manjine pravo na svoje škole", uz napomenu da "ta prava ne važe za njemačku manjinu" 719
284. 1945., rujan 19., Zagreb - Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke JA donosi odluku, da se molba za pomilovanje katoličkog svećenika Stjepana Pavunića (1875.) iz

- Koprivnice, osuđenog na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od dvadeset godina, ne uvaži..... 720
285. 1945., rujan 26., Zagreb - Ministarstvo pravosuđa FD Hrvatske, dostavlja predsjedništvima svih okružnih i kotarskih narodnih sudova tumačenje Odluke Predsjedništva AVNOJ-a od 21. studenoga 1944. o konfiskaciji imovine osoba njemačke narodnosti i o odnosu prema Austrijancima..... 721
286. 1945., svibanj - rujan, Krapina - Iz Kazala urudžbenog zapisnika OZN-e Krapina 1945 723
287. 1945., listopad 4., Zagreb - Vojni sud II. JA potvrđuje odluku Vojnog suda Vojne oblasti zagrebačke JA, da se molba za pomilovanje katoličkog svećenika Stjepana Pavunića (1875.) iz Koprivnice, osuđenog na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od dvadeset godina, ne uvaži, naime, žalba S. Pavunića se “kao neosnovana odbacuje” 725
288. 1945., listopad 12., Zagreb - Ponovljeni poziv Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača FD Hrvatske svim okružnim i gradskim komisijama za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, o potrebi prikupljanja podataka i sastavljanju izvješća o folksdojčerima..... 727
289. 1945., listopad 13., Zagreb - Ministarstvo prosvjete FD Hrvatske moli Sekciju za ratne zarobljenike Komande grada Zagreba, da im produže rok za 10 ratnih zarobljenika, Nijemaca, koji su im dodijeljeni na rad iz zarobljeničkog logora Trešnjevka..... 728
290. 1945., listopad 15., Zagreb - Zemaljska uprava narodnih dobara FD Hrvatske, Zagreb nalaže Okružnoj upravi narodnih dobara Varaždin, da im dostave “popis imovine svih Austrijanaca bez obzira da li su za vrijeme okupacije saradjivali ili ne sa okupatorom”, jer se “imovina Austrijanaca ima tretirati kao ona Nijemaca te se prema tome ima konfiscirati”, izuzev u “slučajevima prevedjenim u autentičnom tumačenju tačke 2 čl. 1 Odluke AVNOJ-a od 21.XI.44.” 730
291. 1945., listopad 18., Zagreb - Izvadak iz presude Vojnog suda Komande zagrebačkog vojnog područja Zdravku Berkoviću (1908.) iz Varaždina, kojom je kao “ratni zločinac” osuđen 20. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine 731
292. 1945., listopad 19., Zagreb - Izvješće pomoćnika Javnog tužitelja Hrvatske, Odjela OZN-e, o stanju u zatvorima OZN-e u Zagrebu..... 732
293. 1945., listopad 26., Zagreb - Vojni sud II. JA u Zagrebu izvješćuje Štab I. kažnjeničkog bataljona Radnog logora u Velikoj Pisanici, da je molba za pomilovanje katoličkog svećenika Mihovila Kolarića (1880.) iz Koprivnice [osuđenog od Vojnog suda II. JA 18. srpnja 1945. na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od deset godina], odbijena 735
294. 1945., listopad 26., Kajmakčalan (Makedonija) - Rješenje na temelju odluke Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije o otpustu iz zarobljeništva/prisilnoga rada u 10. radničkom bataljunu V. JA Nikole Vedriša (1920.) iz Garešnice..... 736

295. 1945., listopad 30., Koprivnica - Gradska komisija za utvrđivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača u Koprivnici, izvješćuje Okružnu komisiju za utvrđivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača Bjelovar, o vlasniku tiskare i knjižare u Koprivnici Đuri Lobercu (1904.), koji se nalazi na izdržavanju kazne prisilnog rada u trajanju od deset godina, te iznose mišljenje da mu je knjižaru, koja je pod sekvestrom, trebalo konfiscirati..... 737
296. 1945., studeni 3., Petrinja - Iz izvješća Javnog tužitelja Banije o radu Vojnog odjela te o stanju u zarobljeničko-kažnjeničkom logoru u Glini..... 738
297. 1945., studeni 3. - Iz izvješća pomoćnika Javnog tužitelja Hrvatske o stanju u logorima Valpovo, Orlovnjak i Lepoglava 740
298. 1945., studeni 6., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje upravu narodnih dobara za Varaždin, da je dr. Hijacint Bišćan (1891.) iz Varaždina, kao “narodni neprijatelj” osuđen 24. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava, osim roditeljskih, i konfiskaciju imovine 741
299. 1945., studeni 10., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara za okrug Varaždin, da je Zdravko Berković (1908.) iz Varaždina, kao “ratni zločinac” osuđen 9. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine, te da je kazna izvršena 3. studenoga 1945..... 742
300. 1945., studeni 10., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Kotarski narodni sud Zagreb, da je Gabrijel Kompanec (1890.), Ukrajinac pravoslavne vjere iz Zagreba, osuđen 31. srpnja 1945. na smrt strijeljanjem i konfiskaciju imovine, te da je kazna izvršena 3. studenoga 1945..... 743
301. 1945., studeni 12., Zagreb - Iz izvješća Ministarstva unutarnjih poslova Narodne vlade Hrvatske, upućenog Centralnom komitetu KPH, o brojnosti i aktivnosti odmetnika i križara, te o stanju u kažnjeničkim logorima i kaznionicama u Hrvatskoj..... 744
302. 1945., studeni 13., Zagreb - Vojni sud Komande grada Zagreba izvješćuje Okružnu upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Ante Buć (1890.) iz Dubrovnika/ Zagreba, zbog “djela ratnih zločinaca” osuđen 26. kolovoza 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine, te da je kazna izvršena 10. studenoga 1945..... 749
303. 1945., studeni 13., Prelog (Čakovec) - Upravni odjel Kotarskog NO-a Prelog dostavlja Okružnoj upravi narodnih dobara Varaždin podatke o osobama osuđenim na konfiskaciju imovine, a i popis četrdeset osoba, koje su “kao narodni neprijatelji, špijuni, mađjarskog okupatora [...] u toku rata ubijeni od naše vlasti bez svake presude i koji su sa presudom za vrijeme oslobođenja ubijeni i sudjeni na konfiskaciju” 750

304. 1945., studeni 14., Zagreb - Odluka Gradske komisije za konfiskaciju pri Gradskom NO-u Zagreb, o konfiskaciji imovine Eduarda Dostala 752
305. 1945., studeni 14., Zagreb - Odluka Gradske komisije za konfiskaciju pri Gradskom NO-u Zagreb, o konfiskaciji imovine Njemice Rose Beissmann (1913.) 753
306. 1945., studeni 15., Varaždin - Okružni narodni sud u Varaždinu donosi odluku o sekvestraciji imovine Andre Novosela, “70. godina starog, ustaškog milicionera” iz Svibovca (Novi Marof), protiv kojega se vodi postupak zbog “krivičnog djela iz čl. 3. Zakona o krivičnim djelima proti države i naroda” 755
307. 1945., studeni 16., Zagreb - Izvješće Centralne gradske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača za grad Zagreb upućeno Zemaljskoj komisiji za utvrđivanje ratnih zločina okupatora i njihovih pomagača, o Nijemcima grada Zagreba 756
308. 1945., studeni 16., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje upravu narodnih dobara za Okrug Varaždin, da je Antun Broš (1923.) iz Varaždina, kao “rat.[ni] zloč.[inac] i nar.[odni] nepr.[ijatelj]” osuđen 17. srpnja 1945. na dvadeset godina lišenja slobode s prisilnim radom, pet godina gubitka političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 760
309. 1945., studeni 16., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje upravu narodnih dobara za Okrug Zagreb, da je Viktor Horvatić (1894.) iz Zagreba, zbog “djela rat.[nih] zloč.[inaca] i nar.[odnih] nepr.[ijatelja]” osuđen 11. kolovoza 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 761
310. 1945., studeni 16., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje Gradsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je Aleksandar Mirt (1914.) iz Zagreba, zbog “djela narodnih neprijatelja” osuđen 5. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine, te da je kazna izvršena 17. lipnja 1945. 762
311. 1945., studeni 16., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje Okružnu upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je prof. Mato Sokolić (1917.) iz Zagreba, zbog “djela rat.[nih] zločin.[aca] i nar.[odnih] neprijatelja” osuđen 20. kolovoza 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak svih političkih i pojedinih građanskih prava bez konfiskacije imovine, te da je kazna izvršena 10. studenoga 1945. 763
312. 1945., studeni 17., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje upravu narodnih dobara za Okrug Zagreb, da je katolički svećenik Josip Müller (1883.) iz Zagreba, zbog “djela rat.[nih] zloč.[inaca] i nar.[odnih] nepr.[ijatelja]” osuđen 19. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 764

313. 1945., studeni 17., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje upravu narodnih dobara za Okrug Zagreb, da je katolički svećenik Franjo Tetkić (1912.) iz Zagreba, zbog “djela rat.[nih] zloč.[inaca] i nar.[odnih] nepr.[ijatelj]a” osuđen 19. srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 765
314. 1945., studeni 19., Zagreb - Vojni sud Komande zagrebačkog vojnog područja izvješćuje upravu narodnih dobara za Okrug Varaždin, da je dr. Bazil Baricki (1913.) iz Varaždina, zbog “djela rat.[nih] zloč.[inaca] i nar.[odnih] nepr.[ijatelj]a” osuđen 11. kolovoza 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine..... 766
315. 1945., studeni 22., Varaždin - Otpusnica iz zatvora OZN-e u Varaždinu za Rudolfa Kutnjaka (1899.) iz Varaždina 768
316. 1945., studeni 26., Varaždin - Okružna uprava narodnih dobara Varaždin dostavlja Zemaljskoj upravi narodnih dobara Federalne Hrvatske Zagreb, podatke o konfiskacijama prema podacima kotarskih narodnih sudova..... 769
317. 1945., prosinac 2., Varaždin - Upravni odjel Okružnog NO-a Varaždin izvješćuje sve upravne odjele kotarskih i gradskih NO-a i Komandu Narodne milicije Okruga Varaždin, o nepravilnim postupcima Narodne milicije, te naglašava potrebu ispravljanja nepravilnosti u rada Narodne milicije..... 771
318. 1945., prosinac 3., Bjelovar - Iz izvješća Javnog tužitelja za okrug Bjelovar upućenog Javnom tužitelju Hrvatske o stanju u logorima i zatvorima OZN-e 773
319. 1945., prosinac 12., Zagreb - Okružni narodni sud za grad Zagreb osuđuje tiskarskog obrtnika Milana Kralja (1876.) iz Zagreba, jer je “za vrijeme rata u svom tiskarskom poduzeću proizvodio predmete, koji su omogućavali uredno funkcionisanje vojne administracije okupatora – i prema tome jačali njegov ratni potencijal”, na gubitak političkih i građanskih prava na vrijeme od tri godine i konfiskaciju tiskare i ostale njegove pokretne i nepokretne imovine..... 775
320. 1945., prosinac 13., Varaždin - Okružna uprava narodnih dobara Varaždin dostavlja Zemaljskoj upravi narodnih dobara Zagreb, popis osoba kojima je imovina konfiscirana po čl. 30. Zakona o konfiskaciji..... 777
321. 1945., prosinac 15., Zagreb - Ministarstvo pravosuđa Narodne vlade Hrvatske izvješćuje okružne narodne sudove da će Javno tužiteljstvo Hrvatske uputiti javnim tužiteljima okruga nalog, “da u najkraće vrijeme završe sve istrage po pitanju istražnog zatvora i naprave optužnice te predmet predaju sudu na daljnji postupak”, naglašavajući da se pitanje velikog broja zatvorenika mora u najskorije vrijeme riješiti..... 783
322. 1945., prosinac 17., Zagreb - Odjel za izvršenje kazni Ministarstva unutarnjih poslova Narodne vlade Hrvatske, Zagreb odbija molbu Rose Beissmann (1913.) iz Zagreba, za puštanje iz logora Krndija 785

323. 1945., prosinac 21., Zagreb - Školski odbor Narodnog saveza omladine II. klasične gimnazije u Zagrebu izvješćuje nadležne da su učenici Željko Dupelj (1929.) i Radovan Grgec (1929.) “svojim protudržavnim istupom narušili ugled ove gimnazije, te se ogriješili o državnu vlast”, te ih mole “da se prema istima povede kazneni postupak po disciplinskim pravilima” 786
324. 1945., prosinac 31., Petrinja - Prosvjetni odjel Okružnog NO-a Banije predlaže Ministarstvu prosvjete FD Hrvatske, da otpusti iz službe učiteljicu Jelenu Petračić iz Donjeg Grabovca (Petrinja), jer je bila “istaknuta ustašica kao i cijela njezina familija”, koja “neprestano” ističe “da ovo neće dugo potrajati” 787
325. 1946., siječanj 4., Bjelovar - Otpusnica iz zarobljeničkog logora Bjelovar za poručnika Oružanih snaga NDH Božidara Biankinija (1902.) iz Sulkovaca (Pleternica)..... 788
326. 1946., siječanj 5., Zagreb - Odjel za izvršenje kazni Ministarstva unutarnjih poslova Narodne vlade Hrvatske, dostavlja oblasnim i okružnim odjelima unutarnjih poslova tumačenje o krivičnom progonu osoba koje nisu njemačke narodnosti i podrijetla, a koje su se iskazivale kao Nijemci..... 789
327. 1946., siječanj 5., Varaždin - Upravni odjel, Odsjek za narodni red i sigurnost Okružnog NO-a Varaždin, dostavlja Odjelu narodne sigurnosti Ministarstva unutarnjih poslova NR Hrvatske Zagreb, izvješće o općem stanju u Okrugu Varaždin u prosincu 1945 791
328. 1946., siječanj 11., Zagreb - Odjel osnovne nastave Ministarstva prosvjete Narodne vlade Hrvatske, Zagreb, izvješćuje Oblasni NO Dalmacije i sve okružne i kotarske NO-e u NR Hrvatskoj, da se “u vezi sa negativnim radom nekih vjeroučitelja u našim školama ukazala (se) potreba da se sakupe podaci u tom njihovom radu”, te nalaže da prosvjetni odjeli “ministarstvo o tome obavijeste navađajući konkretne primjere negativnog rada vjeroučitelja u školi i narodu” 793
329. 1946., siječanj 18., Varaždin - OZN-a Varaždin dostavlja Okružnom NO-u Varaždin podatke o Josipu Nebesniju (1920.), namješteniku GLAVNOPROD-a u Varaždinu, koji je “neprijateljski raspoložen prema našoj državi”, te predlažu da ga se “odpusti iz službe, a ako treba i privede kazni” 795
330. 1946., siječanj 22., Grabovac (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad ratarom Lovrom Lončarićem (1902.) iz Maje (Glina), osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 797
331. 1946., siječanj 31., Zagreb - Zemaljska uprava narodnih dobara Zagreb traži od svih okružnih i gradskih uprava narodnih dobara u NR Hrvatskoj, da žurno dostave podatke o imovini “Njemačkog Reicha i njemačkih državljana” na njihovom području 798
332. 1946., veljača 7., Dvor na Uni - Kotarski sud u Dvoru na Uni presuđuje da se konfiscira “celokupna imovina pokretna i nepokretna svih stanovnika mjesta Zrinj Narodnih neprijatelja i to bez obzira gdje se takova nalazi imovina” 801

333. 1946., veljača 13., Valpovo - Otpusnica iz Radnog logora Valpovo za Višnju Kifer (1918.) iz Zagreba..... 804
334. 1946., veljača 18., Varaždin - Okružna uprava narodnih dobara Varaždin izvješćuje Zemaljsku upravu narodnih dobara Zagreb, da na području Okruga Varaždin “nema niti jedan slučaj konfiskacije imovine Njemačkog Reicha i njegovih državljana”, odnosno da su “izvršene (su) konfiskacije za 50 slučajeva njemačke imovine, ali su isti naši državljani, po podrijetlu Njemci (većinom Austrijanci) koji su se za vrijeme rata deklarirali kao Njemci” 805
335. 1946., veljača 19., Glina - Učenici Realne gimnazije u Glini, sudionici II. konferencije Narodnog saveza omladine u Glini, traže od nadležnih da se iz škole “odstrane” učenici, čija imena navode, “zbog njihova protunarodnog rada” 806
336. 1946., veljača 20., Krašić (Jastrebarsko) - Kotarski narodni sud u Krašiću proglašava Josipa Mahovlića (1915.) iz Mahovlića (Jastrebarsko) “narodnim neprijateljem, jer se borio protiv NOB-e, te je pri oslobođenju zemlje od okupatora s ovim pobjegao” i donosi presudu o konfiskaciji njegove imovine..... 807
337. 1946., veljača 21., Varaždin - Okružna OZN-a Varaždin izvješćuje Okružnu upravu narodnih dobara Varaždin o presudama Vojnog suda Komande varaždinskog područja Antunu Goričancu (1892.) iz Selšćaka (Čakovec) i Jakobu Šimuniću (1897.) iz Donjeg Kraljevca (Čakovec)..... 808
338. 1946., veljača 22., Karlovac - Učenici Učiteljske škole u Karlovcu, sudionici II. konferencije Narodnog saveza omladine u Karlovcu, traže od ravnatelja Učiteljske škole u Karlovcu da se iz škole “udalje đaci čiji rad za vreme okupacije kao i poslije oslobođenja nije bio u skladu s interesima i tekovinama Narodno-Oslobodilačke borbe” 809
339. 1946., ožujak 1., Novi Marof - Predsjedništvo Kotarskog narodnog suda Novi Marof izvješćuje Ministarstvo pravosuđa NR Hrvatske Zagreb o provedenim konfiskacijama imovine na području Kotara Novi Marof u veljači 1946 812
340. 1946., ožujak 4., Karlovac - OZN-a za Okrug Karlovac izvješćuje Javnog tužitelja za Okrug Karlovac, o bijegu 15 osoba osuđenih na smrt iz zatvora Okružnog narodnog suda u Karlovcu, od kojih su deseterica u bijegu ubijena 813
341. 1946., ožujak 12., Zagreb - Odjel za izvršenje kazni Ministarstva unutarnjih poslova NR Hrvatske, dostavlja okružnim odjelima unutarnjih poslova načelno uputstvo o upućivanju u logore osoba njemačke narodnosti..... 814
342. 1946., ožujak 14., Grabovac (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad ratarom Markom Šarićem (1911.) iz Timaraca (Sunja), osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 817
343. 1946., ožujak 17., Koprivnica - Kotarski narodni sud u Koprivnici donosi odluku o obustavi konfiskacije imovine Viktora Gajskog iz Koprivnice, koji se prema podacima gradskog NO-a Koprivnica “imade smatrati narodnim neprijateljem”, jer je utvrđeno da “nema nikakve ni pokretne ni nepokretne imovine” 818

344. 1946., ožujak 18., Zagreb - Odjel za školstvo Ministarstva narodne prosvjete NR Hrvatske Zagreb izvješćuje Prosvjetni odjel Gradskog NO-a Zagreb, o isključenju iz škole učenika II. klasične gimnazije u Zagrebu Željka Dupelja (1929.) i Radovana Grgeca (1929.) 819
345. 1946., ožujak 20., Zagreb - Kotarski narodni sud u Zagrebu potvrđuje rješenje Gradske komisije za biračke spiskove u Zagrebu, kojim se Stjepanu Bertoviću (1922.) iz Zagreba ne priznaje glasačko pravo..... 820
346. 1946., travanj 3., Varaždin - Odjel za narodnu imovinu Okružnog NO-a Varaždin izvješćuje Odjel za narodnu imovinu pri Predsjedništvu Vlade NR Hrvatske Zagreb, da su od kotarskih NO-a tražili popis svih Austrijanaca koji žive na području varaždinskog okruga, ali da im niti jedan kotar nije odgovorio, no napominju da se “ovo pitanje iscrpno pretreslo prigodom konfiskacije njemačke imovine”, pa su mišljenja da je “sva imovina i Austrijanaca i Nijemaca konfiscirana po čl. 30. Zak.[ona] o konfiskaciji” 821
347. 1946., travanj 17., Grabovac (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne vješanjem nad Antunom Alapovićem i Mijom Perkovićem i kazne strijeljanjem nad Jandrom Berićem, Matom Boltužićem, Đurom Šarićem i Stjepanom Sigurom, osuđenima na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku 822
348. 1946., travanj 27., Varaždin - Izvješće Okružnog komiteta KPH Varaždin upućeno Centralnom komitetu KPH o likvidaciji četvorice mještana Lepoglave od strane članova Kotarskog komiteta KPH Ivanec..... 823
349. 1946., travanj 30., Krapina - Pomoćnik Javnog tužitelja Okruga Varaždin za kotareve Krapina, Zlatar i Pregrada, dostavlja Javnom tužitelju za Okrug Varaždin prilog mjesečnom izvješću o političkom stanju za travanj 1946..... 825
350. 1946., svibanj 2., Krndija (Đakovo) - Komanda logora Krndija potvrđuje da je u logoru 2. siječnja 1945. umro Ivan Alih (1909.) iz Brestače (Novska) te da je sahranjen na logorskom groblju 3. siječnja 1945 828
351. 1946., svibanj 4., Beograd - Prezidijum Narodne skupštine FNR Jugoslavije, Beograd odbija molbu za pomilovanje katoličkog svećenika Mihovila Kolarića (1880.) iz Koprivnice [osuđenog od Vojnog suda II. JA 18. srpnja 1945. na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od deset godina]..... 829
352. 1946., svibanj 4., Grabovac (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad Julkom Paropatić i Stjepanom Grudenićem i kazne vješanjem nad Matijom Rožankovićem i Stjepanom Šilobadam, osuđenima na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 831
353. 1946., svibanj 5., Slavonski Brod - Otpusnica iz logora Krndija, Odjela unutarnjih poslova Okruga Slavonski Brod, za Antona Hibnera (1890.) iz Siska..... 832

354. 1946., svibanj 7., Babin Potok (Petrijnja) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad Mijom Blaževićem iz Utolice (Kostajnica), osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 833
355. 1946., svibanj 8., Varaždin - Izvješće Odjela unutarnjih poslova Okruga Varaždin upućeno Okružnom NO-u Varaždin "o radu i organizaciji" 835
356. 1946., svibanj 8., Varaždin - Izvješće o radu Odjela za narodnu imovinu Okružnog NO-a Varaždin 840
357. 1946., svibanj 9., Slavonski Brod - Otpusnica iz logora Krndija, Odjela unutarnjih poslova Okruga Slavonski Brod, za braću Stjepana (1922.) i Zvonimira (1929.) Holcman iz Zagreba..... 843
358. 1946., svibanj 18., Zagreb - Okružni narodni sud u Zagrebu osuđuje ustašu Janka Matoka (1917.) iz Laza (Donja Stubica), jer je "za vrijeme rata i neprijateljske okupacije radio kao neposredni izvršilac hapšenja i ubijstava stanovništva Jugoslavije", na kaznu smrti strijeljanjem 844
359. 1946., lipanj 5., Vratnik (Petrijnja) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad Jurajem Jurićem iz Dvora, osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku 847
360. 1946., lipanj 8., Zagreb - Vrhovni sud NR Hrvatske Zagreb preinačuje presude Okružnog suda Banije u Sisku, od 4. svibnja 1946., izrečene katoličkom svećeniku Vjekoslavu Venku (1885.), župniku u Dubici, zbog "ratnih zločina" odnosno kao "podstrekač", na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od 15 godina i gubitkom političkih i pojedinih građanskih prava u trajanju od 10 godina, na kaznu smrti strijeljanjem i na trajan gubitak političkih i građanskih prava, te pravoslavnom svećeniku Stojanu Saviću (1870.), parohu u Dubici, zbog uvrede "časti Vrhovnog rukovodioca FNRJ", na kaznu izгона iz mjesta prebivanja u trajanju od 3 godine u mjesto rođenja, Podum (Otočac), na kaznu izгона iz mjesta prebivanja u trajanju od 3 godine u Beograd..... 848
361. 1946., lipanj 12., Luščani (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne vješanjem nad Draganom Knezićem iz Divuše (Dvor), osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 854
362. 1946., srpanj 9., Grabovac (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad Nikolom Jurenovićem, Aleksom Gavranovićem, Martinom Paležcem i Josipom Mitošem, osuđenima na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku 855
363. 1946., srpanj 11., Prelog (Čakovec) - Tajništvo Kotarskog NO-a Prelog predlaže Izvršnom odboru Kotarskog NO-a Prelog, da Maju Lazar, učiteljicu u Hodošanu, odgojenu "u klerofašističkom i ustaškom duhu" premjeste "po potrebi službe van našeg Okruga" 856
364. 1946., srpanj 13., Zagreb - Odjel unutarnjih poslova, Odsjek za izvršenje kazni - referada za zatvore, Gradskog NO-a Zagreb, izvješćuje MUP NR Hrvatske, Javnog

- tužitelja za grad Zagreb, Okružni narodni sud za Okrug Zagreb i Odjel unutarnjih poslova Gradskog NO-a Zagreb, da je nad Jankom Matokom (1917.) iz Laza (Donja Stubica), kojega je Okružni narodni sud u Zagrebu osudio na smrt strijeljanjem, kazna izvršena 13. srpnja 1946. te prilažu i zapisnik o strijeljanju..... 857
365. 1946., srpanj 15., Zagreb - Divizijski vojni sud u Zagrebu dostavlja Gradskom NO-u Zagreb podatke o osam osoba koje je Vojni sud Komande grada Zagreba osudio tijekom svibnja, lipnja i srpnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine, uz navođenje dana izvršenja smrtne kazne..... 858
366. 1946., kolovoz 3., Novo Selo (Petrinja) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad radnikom Filipom Borkovićem iz Jaske (Karlovac), osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 861
367. 1946., kolovoz 4., Sisak - Uprava Narodne milicije Odjela unutarnjih poslova pri Okružnom NO-u Banije, izvješćuje Okružni sud Banije o izvršenju kazne strijeljanjem nad Josipom Jurićem, 3. kolovoza 1946., osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije..... 862
368. 1946., kolovoz 4., Sisak - Uprava Narodne milicije Odjela unutarnjih poslova pri Okružnom NO-u Banije, izvješćuje Okružni sud Banije o izvršenju kazne strijeljanjem nad Lovrom Komlinovićem, 3. kolovoza 1946., osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije..... 863
369. 1946., kolovoz 6., Gornja Bačuga (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad Milanom Liscem (1900.) iz Mušaluka (Gospić), osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 864
370. 1946., kolovoz 6., Beograd - Prezidijum Narodne skupštine FNR Jugoslavije donosi odluku o pomilovanju dirigenta Lovre pl. Matačića (1899.) iz Zagreba, osuđenog 17. srpnja 1945. zbog "kulturne suradnje s neprijateljem" od Vojnog suda Komande grada Zagreba na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom i gubitkom građanskih prava u trajanju od pet godina..... 865
371. 1946., kolovoz 7., Sisak - Uprava Narodne milicije Odjela unutarnjih poslova pri Okružnom NO-u Banije, izvješćuje Okružni sud Banije o izvršenju smrtne kazne nad Ivanom Radeckim iz Privlake (Vinkovci) 6. kolovoza 1946. [osuđenog presudom Okružnog suda Banije] 866
372. 1946., kolovoz 9., Gornji Grabovac (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad katoličkim svećenikom Vjekoslavom Venkom (1885.), župnikom u Dubici, osuđenom na smrt presudom Vrhovnog suda NR Hrvatske u Zagrebu..... 867
373. 1946., kolovoz 23., Kostajnica - Odsjek unutarnjih poslova pri Kotarskom NO-u Kostajnica, izvješćuje Okružni sud Banije u Sisku, da je Antun Šimčić iz Dubice prilikom uhićenja "pokušao da bježi", te ga je milicija "u bjegstvu" ubila..... 868

374. 1946., rujan 5., Zagreb - Odjel za izvršenje kazni MUP-a NR Hrvatske, Zagreb nalaže upravama KPD Lepoglava, Zavoda za prisilni rad Stara Gradiška i Ženskog zavoda za prisilni rad Slavonska Požega, da je potrebno primjenjivati “naročito izolovanje politički pokvarenih i fašističkom ideologijom zadojenih osuđenika – intelektualaca” 869
375. 1946., rujan 19., Sisak - Uprava Narodne milicije Odjela unutarnjih poslova pri Okružnom NO-u Banije, izvješćuje Okružni sud Banije o izvršenju smrtne kazne nad liječnikom dr. Antunom Najžarom (1900.) iz Sunje 18. rujna 1946., osuđenom presudom Okružnog suda Banije..... 871
376. 1946., listopad 9., Mošćenica (Petrinja) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad radnikom Andrijom Matakom (1903.), osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 872
377. 1946., listopad 14., Petrinja - Kotarski sud u Petrinji potvrđuje rješenje Gradske komisije za biračke spiskove u Petrinji, kojim se Danici Fabac (1917.) iz Petrinje ne priznaje glasačko pravo..... 873
378. 1946., listopad 20., Ivanec (Varaždin) - Kotarski NO Ivanec izvješćuje Okružni NO Varaždin da je 11. listopada 1946. UDB-a uhitila Stjepana Rupeca, učitelja iz Maruševca, “radi svojih protunarodnih djela” 874
379. 1946., studeni 9., Pračno (Petrinja) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad Matom Prpićem (1897.) iz Kostajnice, osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku..... 875
380. 1946., studeni 12., Zagreb - II. rajonski odbor Narodne omladine Hrvatske, Zagreb dostavlja Ministarstvu prosvjete NR Hrvatske karakteristiku za učenika Zdenka Markovića iz Zagreba, koji je rješenjem Ministarstva prosvjete NR Hrvatske od 3. travnja 1946. isključen na dvije godine iz svih škola u Hrvatskoj, a koji moli ublaženje kazne i nastavak školovanja 876
381. 1946., studeni 19., Lepoglava (Varaždin) - Upravnik KPD Lepoglava Josip Špiranec, izvješćuje Odjel za izvršenje kazni MUP-a NR Hrvatske Zagreb, da je 19. studenoga 1946. milicajac Milan Žakula, “stražar koji se nalazio na bunkeru upotrebio i suviše rigoroznu mjeru za očuvanje reda za kretanje na krugu”, da je naime “pucajući iz ‘Šarca’ ranio petoricu osuđenika”, od kojih su “dvojica navodno nakon kraćeg vremena umrli”, ali pravdajući stražarev postupak zalaže se da dobije “što blažu kaznu” 877
382. 1946., prosinac 4., Zagreb - Divizijski vojni sud u Zagrebu izvješćuje Odjel za suzbijanje kriminaliteta MUP-a NR Hrvatske, da je Vojni sud Vojne oblasti zagrebačke JA, Vijeće kod komande grada Varaždina, osudio Katicu Dobša (1922.) iz Varaždina 12. srpnja 1945. zbog “kriv.[i]čnog] djela narodnih neprijatelja [i] ratnih zločinaca” na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine, te da je kazna izvršena 25. srpnja 1945 879

383. 1946., prosinac 7., Zagreb - Glavni kontrolor Ministarstva financija FNR Jugoslavije za NR Hrvatsku ne daje suglasnost na rješenje Ministarstva prosvjete NR Hrvatske o dodjeli porodične mirovine Antoniji Smolković iz Zagreba, jer je njen suprug kao domobranski pukovnik bio presudom Vojnog suda Komande grada Zagreba 15. lipnja 1945. osuđen na kaznu smrti strijeljanjem 880
384. 1946., prosinac 10., Varaždin - Na zahtjev Predsjedništva Vlade NR Hrvatske, Zagreb da im žurno dostave podatke o broju katoličkih župa i župnika, pravoslavnih parohija i paroha i drugih vjerskih zajednica u Okrugu Varaždin, kako bi Vlada NR Hrvatske “mogla proučiti pitanje eventualne pomoći /a u smislu čl. 25 Ustava/ onim dušebrižnicima, koji vrše dušebrižničku službu u narodu /župnici, parosi i sl/ a nemaju dovoljno sredstava za uzdržavanje”, Okružni NO Varaždin iskazuje i navodnu političku usmjerenost vjerskih službenika 881
385. 1946., prosinac 14., Grabovac (Glina) - Zapisnik o izvršenju kazne strijeljanjem nad Mihovilom Novakom (1914.) iz Siska, osuđenom na smrt presudom Okružnog suda Banije u Sisku 890
386. 1946., prosinac 14., Bjelovar - Okružni narodni sud u Bjelovaru osuđuje Martina Nemeca (1896.) iz Koprivnice, zbog pripadnosti ustaškom pokretu i “ratnih zločina”, na kaznu smrti vješanjem, trajan gubitak političkih i građanskih prava i konfiskaciju imovine 891
387. [1946., Zagreb] - Izvješće MUP-a NR Hrvatske, Zagreb “o radu na suzbijanju banditizma na okruzima Brod, Bjelovar i Zagreb” 901
- Imensko kazalo 905
- Mjesno kazalo 958

PREDGOVOR

Najveći broj objavljenih radova o partizanskoj i komunističkoj represiji i zločinima u Hrvatskoj potkraj i nakon Drugog svjetskog rata nastao je na temelju iskaza sudionika tih događaja, u prvom redu onih s poražene strane, te rezultata naknadno utvrđenih brojeva i osobnih podataka osoba nestalih ili stradalih u tom razdoblju, a tek u manjoj mjeri istraživanjem na izvornom arhivskom gradivu. Stoga se i nametnula potreba sustavnog prikupljanja, izučavanja i objavljivanja dokumenata postrojbi i ustanova NOV i PO Jugoslavije/Hrvatske, organa KP Jugoslavije/Hrvatske, te DF/FNR Jugoslavije odnosno FD/NR Hrvatske, koji bi obuhvatili najznačajnije dostupno izvorno gradivo što se odnosi na represiju i zločine partizanskog pokreta predvođenog Komunističkom partijom Jugoslavije nad poraženim vojnim i političkim protivnicima u Drugom svjetskom ratu, kao i nad onima koje su komunističke vlasti smatrale stvarnom ili mogućom prijetnjom u ostvarenju potpune vlasti u novoj jugoslavenskoj državi.

Dokumenti o partizanskoj i komunističkoj represiji i zločinima u središnjoj Hrvatskoj potkraj i nakon Drugog svjetskog rata prikupljeni u ovoj zbirci, nalaze se u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu, te u državnim arhivima u Zagrebu, Varaždinu, Bjelovaru, Sisku, Petrinji, Karlovcu, Osijeku i Vinkovcima. Uvršteni su i dokumenti iz stranih arhiva, ponajprije iz Vojnog arhiva Vojnoistorijskog instituta u Beogradu i Arhiva Jugoslavije u Beogradu, te dokumenti koji se nalaze u privatnom vlasništvu u Hrvatskoj i inozemstvu. Od ukupno 406 dokumenata (17 u preslici) prikupljenih u ovoj zbirci, samo je manji broj do sada objavljen.

Prikupljeni dokumenti iz razdoblja su kad se Komunistička partija Jugoslavije izborila za vlast djelovanjem svojih vojnih, policijskih i pravosudnih institucija. Prilikom izbora priređivači su nastojali uvrstiti dokumente koji potječu iz svih dijelova središnje Hrvatske.

Osim masovnih i pojedinačnih zločina, većina dokumenata navodi i različite oblike represije – konfiskaciju imovine, masovna protjerivanja pripadnika pojedinih naroda ili društvenih skupina, zlostavljanja, mučenja, ponižavanja. Posebno je pitanje pljačka privatne imovine, koju vlasti nisu poticale, ali su je često tolerirale odnosno nisu kažnjavale. Radilo se zapravo o banditizmu u redovima pobjednika svojstvenom svakom ratu, posebice građanskom.

Prikupljeni dokumenti mogu pripomoći razjašnjavanju je li riječ o partizanskoj i komunističkoj represiji i zločinu kao procesu i sustavu ili, pak, samo o pojavama, kako to mnogi zagovaraju.

U zbirku je uvršten i manji broj dokumenata koji partizansku i komunističku represiju i zločine ne navode izravno, ali su važni za razumijevanje sveukupnog stanja i ozračja u razdoblju koje prikazujemo. Sve do izbora ujesen 1945., a djelomično i kasnije, Narodna fronta odnosno Komunistička partija Jugoslavije javno je poštivala formalne oblike demokratskog sustava. Navedeni dokumenti, kao i zakoni, odluke, uredbe i

tumačenja doneseni u to vrijeme trebali su upućivati na htijenje partizanskog pokreta i komunista da vlast izgrađuju i namjeravaju izgrađivati na demokratskim načelima, poštujući ljudska, građanska, nacionalna i etnička prava i međunarodne građanske i vojne zakone, te da nastoje uspostaviti pravni okvir za kažnjavanje ratnih zločinaca i “narodnih neprijatelja”.

No, većina dokumenata u ovoj zbirci svojim sadržajem svjedoči da je provedba bila potpuno drukčija, štoviše suprotna. Ne samo da su odredbe kaznenih zakona bile slobodno tumačene pri kažnjavanju, već su u većini slučajeva primjenjivana izvansudska uklanjanja stvarnih ili mogućih neprijatelja (ubojstva, protjerivanja, zatvaranja) i pljačke njihove imovine.

*

U nakani da se riješi nepoželjnih suparnika u borbi za vlast još se tijekom, a posebice potkraj rata i u neposrednom poraću, KPJ/KPH služila radom posebnih službi i jedinica NOV-a i PO-a.

U poznavanju i razumijevanju partizanske i komunističke represije i zločina potkraj i nakon Drugog svjetskog rata u Jugoslaviji i Hrvatskoj veoma je važna dokumentacija nastala pri radu postrojbi NOV i PO Jugoslavije/Hrvatske, organa KP Jugoslavije/Hrvatske i organa unutarnjih poslova (posebice Odjeljenja za zaštitu naroda/OZN-e i Korpusa narodne obrane Jugoslavije/KNOJ-a), jer su oni pri organizaciji i izvođenju represije i zločina imali presudnu ulogu.

OZN-a pri Povjereništvu narodne odbrane Nacionalnog komiteta oslobođenja Jugoslavije osnovana je 13. svibnja 1944. po zapovijedi predsjednika NKOJ-a i vrhovnog zapovjednika NOV i PO Jugoslavije Josipa Broza Tita. Zadatak OZN-e bio je politička sigurnosna, obavještajna i protuobavještajna služba na okupiranom teritoriju Jugoslavije i u inozemstvu, te protuobavještajna služba na oslobođenom teritoriju i u vojsci. Načelnik OZN-e za Jugoslaviju bio je general-lajtnant Aleksandar Ranković, a OZN-e za Hrvatsku general Ivan Krajačić-Stevo. OZN-a za Hrvatsku počela je djelovati potkraj svibnja 1944., a početkom lipnja 1944. počeli su djelovati i odjeli na operativnim područjima. Potkraj ljeta i početkom jeseni 1944. osnovana su opunomoćstva OZN-e za oblasti i okružja. OZN-a je djelovala u četiri odnosno pet odsjeka: Prvi odsjek bio je zadužen za organiziranje obavještajne djelatnosti u stranim državama i njihovim ustanovama na jugoslavenskom prostoru. Drugi se odsjek bavio organiziranjem protuobavještajne mreže na područjima pod partizanskim nadzorom. Treći odsjek obavljao je protuobavještajnu djelatnost u partizanskim jedinicama i ustanovama. Četvrti odsjek bavio se statističko-tehničkim pitanjima, kao što su bile šifre, tajna pisma, fotografije i slično. Peti odsjek osnovan je 3. svibnja 1945. i preuzeo je dio poslova Prvog i Drugog odsjeka, a zadaća mu je bila borba protiv inozemnih obavještajnih službi i nadzor stranih državljana, kao i državljana Jugoslavije “strane nacionalne pripadnosti”. OZN-a je djelovala i pri glavnim štabovima, armijama i korpusnim oblastima s istovjetnim ustrojem kao i OZN-a pri NKOJ-u.

KNOJ je osnovan 15. kolovoza 1944. s osnovnom zadaćom osiguranja pozadine NOV-a i održavanje reda na oslobođenom teritoriju, te "likvidacije četničkih, ustaških, belogardejskih i drugih antinarodnih bandi". KNOJ je bio neposredno podčinjen predsjedniku NKOJ-a i Vrhovnom zapovjedniku NOV i PO Jugoslavije J. Brozu Titu, koji je zapovijedao preko načelnika OZN-e. Korpus je u svom sastavu do 15. svibnja 1945. imao sedam divizija. Hrvatska divizija narodne obrane (1. divizija KNOJ-a) osnovana je 5. kolovoza 1944. U svom je sastavu imala pet brigada razmještenih na području Hrvatske. Prva brigada djelovala je na području Banovine, Korduna, Like i Pokuplja, Druga brigada na području Slavonije, Treća brigada na području Hrvatskog zagorja, Moslavine i Kalnika, Četvrta brigada na području Istre i Gorskog kotara, a Peta brigada na području Dalmacije.

*

Dokumenti prikupljeni u ovoj zbirci nedvojbeno potvrđuju:

Unatoč u literaturi često navođenim zapovijedima predsjednika NKOJ-a i vrhovnog zapovjednika NOV i PO Jugoslavije J. Broza Tita/Vrhovnog štaba NOV i PO Jugoslavije od 6. prosinca 1944. da se "sa svim zarobljenicima ima [se] postupati po međunarodnom pravu" i od 14. svibnja 1945. da se poduzmu "najenergičnije mjere da se po svaku cijenu spriječi ubijanje ratnih zarobljenika i uhapšenika od strane jedinica, pojedinih organa i pojedinaca", brojni događaji potvrđuju da je ubijanje ratnih zarobljenika potkraj i neposredno nakon Drugog svjetskog rata bilo sasvim uobičajeno i uglavnom nekažnjavano.

OZN-a III. za Hrvatsku izvijestila je 13. travnja 1945. komesara GŠ Hrvatske o ubijanju ratnih zarobljenika ("Jedinice 34. divizije i to karlovačka brigada 17. II. o.g. zarobila je 4 ustaše. Saslušao ih je vojno-obavještajni oficir te brigade Ačić Milan te ih svukao do gola, pobio i bacio u Kupu. Voda ih je izbacila kod sela Ljetovaniča i taj se događaj dosta prepričavao.").

Javni tužitelj Okruga Banija izvijestio je 15. svibnja 1945. Javnog tužitelja Hrvatske o likvidaciji ranjenika iz sisačke bolnice ("U Sisku je prvi bataljon ne znam koji, 2 dana kasnije što je Sisak bio oslobođen došao u Bolnicu na večer oko 9 sati i odveli su 19 ranjenika neprijateljskih vojnika i pobili su ih. O tome se malo govori jer vlada strah.").

OZN-a III. za oblast X. korpusa "Zagrebačkog" izvijestila je 17. svibnja 1945. OZN-u II. za zagrebačku oblast o strijeljanju civila od strane 21. makedonske divizije u Ivanić Gradu 10. svibnja 1945. ("[...] Drugovi iz OZN-a 21. Makedonske divizije obratili su se na povjerenika OZN-a II. za kotar Čazmu, Gretić Rudu, da im dade podatke za imenovane hapšenike. Iako drug Gretić znade jako dobro direktive i poznaje lično uhapšene, rekao je drugovima iz OZN-a 21. Divizije, da su to banditi i da su svi aktivni ustaše, što nije tačno i tako su svi prema tim podacima bili streljani u selu Lupoglavu dana 10. V. o.g. Neki od pomenutih bili su čak odbornici u mjesnim NOO-ima, pa je narod jako ogorčen zbog toga događaja. [...])."

OZN-a za Okrug Banija izvijestila je 6. lipnja 1945. OZN-u za Hrvatsku o masovnoj likvidaciji kod Kostajnice (“Usmeno sam Vas upoznao o stanju u II. bat. N.[arodne] Obrane, do danas se nije skoro ništa učinilo, da se nekoji rukovodioci tamo smijene, kao napr. pomoćnik komesara zvan Firga. Moje mišljenje je da on imade podršku iz štaba brigade te Vi trebate nastojati da se već jednom sredi stanje u ovom bataljonu. Ponovno Vas upozoravam o likvidaciji, koja je izvršena unazad 5 – 6 dana. Sa istom likvidacijom rukovodio je Firga, koji je odveo jednu grupu od 194 te ih likvidirao u blizini sela Knezovljana, svega udaljenosti kilometar od sela i 40 – 50 metara daleko od puta, kod same likvidacije bili su odbornici sela tako da za likvidaciju znade cijelo selo, pošto su nekoji dobili i robe od ubijenih. Nedaleko od samoga mjesta gdje su ovi likvidirani imade jedan bunar, u kojemu se pojavila sama krv. Pošto likvidirani nisu bili dobro zakopani, dali smo u zadatak da se odmah nabaca još zemlje, pošto su već počeli smrditi, a ujedno da se sam bunar zatrpa.”).

Opunomoćeništvo OZN-e za Hrvatsku diviziju KNOJ-a izvijestilo je 5. srpnja 1945. OZN-u za Hrvatsku o masovnim likvidacijama (“Pojave ‘stručnog’ vodjenja istrage sa strane komandi četa i štabova bataljona su pored našeg stalnog urigiranja česte. Na pr. u II. bataljonu Zagrebačke brigade komandant bataljona, komandir i zamjenik komandira čete su vodeći istragu nad trojicom ljudi uhvaćenih na mitnici iste izmrcvarili i na koncu streljali i zakopali u lauf grabe na periferiji Zagreba. [...] Na Baniji kod Petrinje prilikom izvršenja vodjenja na streljanje jedne veće grupe bandita, odgovorni oficir iz štaba bataljona Narodne Odbrane poveo je za pripomoć i dobrovoljce civile iz okolnih sela. [...] II. bataljon III. brigade osiguravao je na željezničkoj stanici u Djurmancu dva vagona bandita koji su vodjeni na streljanje. Banditi su provalili vrata i 30 ih je pobjeglo. Općenita karakteristika boraca i nižih rukovodioca Narodne Odbrane, u pogledu vojničkih nedostataka, sastoji se u slaboj spremnosti i stručnosti za izvršavanje specijalnih zadataka koje nam nameće situacija, a što je najvažnije u slabom shvaćanju političkih posljedica u užem i širem omjeru, koje nastaju uslijed površno i nepravilno vojničkih izvršenih zadataka.”).

Partijska konferencija 34. udarne divizije II. Jugoslavenske armije izvijestila je 5. kolovoza 1945. CK KPH o masovnom ubijanju zarobljenika i civila od strane Karlovačke brigade i brigade Franjo Ogulinac-Seljo (“Naš ulazak u gradove i odnos prema pozadini, uglavnom je bio pravilan, jedino, a to je bila griješka naših rukovodioca neimajući upotpunosti komandu u svojim rukama raštrkanosti jedinica i popustljivosti naše part. organizacije dozvolili su da uslijed samovoljnosti pojedinih rukovodilaca i boraca prilikom pratnje zarobljenika naprave krupnih političkih pogriješaka prema zarobljenicima. Masovno ubijanje zarobljenika koje je napravila Karlovačka brigada, ubijanje čak i civila, koji su izgladnjelima zarobljenicima donosili hranu što je napravila Ud. Seljina brigada, pljačka sitnih stvari i nepravilnosti drugih jedinica, neprijatelj našeg naroda znao je u borbi protiv naše države vješto da iskoristi i krupni propusti koje su učinili pojedinci samovoljno išli su u korist našim neprijateljima.”).

Opunomoćeništvo OZN-e Hrvatske divizije KNOJ-a izvijestilo je 31. kolovoza 1945. OZN-u za Hrvatsku o izvansudskoj likvidaciji i bacanju “bandita” u jamu kod

Slunja (*“Prilikom naše poslednje akcije na neprijateljske grupe, koje su se nalazile na sektoru Slunja, uhvatili su naši borci jednog ustašu Obajdin Nikolu iz Slunja. [...] Nakon sprovedene istrage, poverenstvo OZN-e za kotar Slunj donijelo je odluku, da toga bandita likvidiraju. Prema izjavi toga ustaše, on je tada bio sa još deset bandita otpremljen u Zečevu Varoš, a tamo su ih svu desetericu pobacali u neki duboki bezdan. Nakon što je bačen u bezdan, on nije ostao mrtav, nego si je malo stukao obraz i čelo i tako nakon što se je osvjestio, uspeo se je izvući iz toga bezdana. [...]”*).

Prema Ženevskoj konvenciji o postupanju s ratnim zarobljenicima iz 1929. koja je, naime, u vrijeme događaja o kojima se ovdje raspravlja bila na snazi, i koje su se trebali pridržavati i pripadnici NOV i POJ/JA, čiji je vrhovni zapovjednik bio J. Broz Tito, - silom ili dobrovoljno razoružani protivnik više nije neprijatelj, nego ratni zarobljenik i kao takav mora biti pošteđen, - ratni zarobljenik ne potpada više pod vlast vojnika ili jedinice koja ga je zarobila, nego države čijoj vojsci taj vojnik odnosno jedinica pripada, - ubiti razoružanog protivnika u ratu nije dopušteno i predstavlja zločin, a svako zlostavljanje znači kukavičluk i barbarstvo.

*

Brojni dokumenti pokazuju očitu razliku između propisanoga i činjenoga. Čini se da je i nadalje ostala upitna provedba navedenih zapovijedi predsjednika NKOJ-a i vrhovnog zapovjednika NOV i PO Jugoslavije J. Broza Tita/Vrhovnog štaba NOV i PO Jugoslavije, koje su najvjerojatnije bile samo za “javnu” i “vanjsku” uporabu, a da su tadašnje ozračje i razvoj događaja ostavili dosta slobode i prostora pojedincima na zapovjednim mjestima (zasigurno ne bez znanja najviših vojnih i političkih osoba i ustanova), kako bi se što prije obračunali s mnogim protivnicima i neistomišljenicima novog sustava.

“Revolucionarna pravda” prema poraženima i neprijateljima često je u Hrvatskoj i Jugoslaviji, kako to i inače biva u revolucijama, bila istovremeno najobičnija odmazda.

Mržnju prema neprijatelju jugoslavenski su komunisti prema staljinističkom uzoru sustavno promovirali tijekom rata. Milovan Đilas, glasnogovornik stajališta KPJ, piše u listopadu 1942. o “plemenitoj mržnji” prema neprijatelju: “Imati milosti i sažaljenja prema tim krvoločnim zvijerima – zar to ne znači iznevjeriti ono za šta se dižeš u borbi? [...] Sjetite se da je veliki vođ naprednog čovječanstva drug Staljin rekao: neprijatelja se ne može pobijediti dok se ne nauči - mrzjeti ga...”, a znatno radikalnije istupa u veljači 1943. i kad poručuje: “Ne prevaspitavajte ih, ne trošite vrijeme, ne nadmudrujte se s njima! Oni znaju što čine. Ubijajte ih kao pse, kako su i zaslužili, osvetite naše nevine žrtve, u zgarište pretvorena sela i gradove! Neka svaki od njih zna da će za zločine biti kažnjen. Budite bez milosti prema rulji kojoj je jedini cilj ubijanje i pljačkanje tuđeg, mukom stečenog dobra! [...]” Mržnju prema neprijatelju jugoslavenski komunisti sustavno promiču i potkraj rata i u neposrednom poraću. Očito ne bez razloga, početkom travnja 1945. objavljene su u prijevodu s ruskog, najprije u Beogradu knjiga Ilje Erenburga “Rat”, a nedugo zatim i u Zagrebu knjižica Mihaila Šolohova “Nauk mržnje”, koje predstavljaju antologijske tekstove “govora mržnje”.

U "Posljednjem pozivu svim zavedenim slugama okupatora" da prijeđu na stranu NOV i PO Jugoslavije od 30. kolovoza 1944., predsjednik NKOJ-a i vrhovni zapovjednik NOV i PO Jugoslavije J. Broz Tito naglašava da će nakon isteka roka oni koji se ne odazovu biti "izvedeni pred ratni sud, suđeni kao izdajnici naroda i kažnjeni najstrožijom kaznom", te da "nitko ne će sprječavati da kaznimo izdajnike naroda i sluge okupatora." Nedvosmislen je i proglas maršala J. Broza Tita/Vrhovnog štaba NOV i PO Jugoslavije od 8. rujna 1944. upućen svim oficirima, podoficirima i politkomesarima NOV i PO Jugoslavije: "Udarajte nemilosrdno po neprijateljskim kolonama i uništavajte njihovu živu silu. Čim više fašističkih kostiju ostane u našoj zemlji više ćete se odužiti onim bezbrojnim žrtvama koje su pale od zločinačke ruke fašističkih osvajača." Nakon svega, ne bez razloga, J. Broz Tito spominje 26. svibnja 1945. u svom govoru u Ljubljani "ruku pravde, ruku osvetnicu", koja je dostigla "ogromnu većinu".

Pojave "čišćenja" bilo je i u zapadnoj Europi, ali su ona uglavnom provođena sudskim i upravnim mjerama. Dio izvansudskih likvidacija u zapadnoj Europi bila su i osvećivanja, do kojih je sporadično dolazilo u prvim danima oslobađanja pojedinih zemalja. No, osnova denacifikacije u demokratskoj Europi bila je da se postupci moraju utemeljiti na pravu i regularnim sudskim postupcima, te da je potrebno na sve načine izbjegavati i sprečavati osvetu. U Sovjetskom Savezu i u Jugoslaviji taj je proces bio bitno drukčiji, jer je masovna ubojstva neposredno poslije rata organizirala i izvela država, a ne osvetoljubivi pojedinci ili skupine. Osveta je u Jugoslaviji u neposrednom poraću bila na sve načine poticana od najviših struktura vlasti.

Tako je, primjerice, Marko Belinić, član Glavnog odbora Jedinostvenih sindikata radnika i namještenika Jugoslavije, na Prvoj konferenciji zagrebačkih radnika u transportu, saobraćaju i željezničkim radionicama, održanoj 18. svibnja 1945. u Zagrebu, neskriveno pojasnio: "[...] Ova država je naša. U noj imamo pravo mi. Ona će biti onakva kakvu ćemo je urediti sami. (Povici: Tako je!) Nemamo se, drugovi, čega plašiti. Ja bih vam preporučio, da zgrabite sve fašističke elemente sutra ujutro, ili još sada, ako se neki nalazi ovdje među vama, za vrat, treba ih maknuti. [...] Fašističke tipove, koji su skriveni po kojekakvim rupama, naša je dužnost, radnička dužnost, da ih pronađemo i uništimo. (Povici: Tako je!) Svima treba biti jasno da će u našoj državi postojati pravda i zakonitost, ali za fašiste zakona u našoj državi nema. (Povici: Tako je!) Jedini zakon koji ćemo primijeniti na njih jest - kuršum. (Povici: Tako je!) Nema pravde za one, koji su stvarali bezakonje, koji su rezali grudi majki, koji su palili naša sela. Oni nemaju nikakva prava, da se pozivaju na demokraciju. (Povici: Tako je!) Drugarice i drugovi! Hoću da vam kažem da je u vašim rukama sve, da pročistite odmah danas, vaša poduzeća od fašističkih zlotvora. Radnici imaju puno pravo, da ih na licu mjesta likvidiraju, bez obzira na to, da li će netko reći da li imaju dozvolu od komande grada. Mi smo tu dozvolu stekli tokom teške i krvave borbe."

*

Zarobljeničke logore i logore za prisilni rad na području središnje Hrvatske NOV i PO Jugoslavije/Hrvatske osnivaju odmah nakon uspostavljanja svoje vlasti na pojedinom području već tijekom ljeta i jeseni 1944., što će i kasnije do kraja rata i u

neposrednom poraću biti učestalo i uobičajeno. Odjel za sudstvo ZAVNOH-a u vezi s izradom pravilnika za logore za prisilni rad zatražio je 28. travnja 1944. od Vojnosudskog odsjeka Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske, da im, budući da je "već ranije uredio svoje logore i o tome izdao i pravilnik", žurno dostavi svoj pravilnik i podatke o uređenju logora.

Potkraj 1944. i početkom 1945. u Hrvatskoj na područjima pod partizanskom vlašću postoje tri vrste partizanskih logora: zarobljenički logori (pri svakoj komandi područja), kažnjenički logori i logori za internaciju. Kažnjeničkim logorima rukovodi neposredno OZN-a III. Kažnjenički su logori pod komandom Korpusne vojne oblasti i Vojnog suda, a logori za internaciju pod rukovodstvom su OZN-e II. Na području Hrvatske do 30. travnja 1945. osnovano je 19 partizanskih zarobljeničkih logora i u njima se nalazilo oko 80.000 zarobljenika koji su bili u nadležnosti Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske/Generalštaba za Hrvatsku. Predsjednik NKOJ-a i vrhovni zapovjednik JA, maršal J. Broz Tito tek je 30. lipnja 1945. izdao naređenje da se kod svake armije ustanovi Odsjek za ratne zarobljenike. Prije toga postupanje sa zarobljenicima bilo je, očito, samovoljno i neujednačeno. Odjel za ratne zarobljenike Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije bio je od tada nadležan za ratne zarobljenike i logore u Jugoslaviji.

Nakon završetka ratnih djelovanja i na području središnje Hrvatske osnovani su u svim većim mjestima zarobljenički logori. OZN-a za Hrvatsku izvijestila je 12. svibnja 1945. Vrhovni štab JA da u Zagrebu, na Kanalu, "ima 7000 zat[vorenika] i zaroblj[enika]". Prema navodima Mjesnog komiteta KPH Zagreb, od 12. svibnja 1945. "Logori hapšenika puni su pohapšenih domobrana i drugih krivaca. Na Kanalu ima oko 10000 a na Aerodromu oko 7000 Njemaca. U Vrapče dolazi 2000 ustaša". Prema podacima Glavnog štaba JA za Hrvatsku upućenih Generalštabu JA o broju zarobljenika na područjima vojnih korpusnih oblasti u Hrvatskoj od 15. svibnja 1945., na području središnje Hrvatske najviše je zarobljenika u Karlovcu 5.000, Prečkom 15.000 i Zagrebu 4.190. Prema podacima Generalštaba JA od 18. svibnja 1945. u zarobljeničkim logorima u Zagrebu nalazi se 2.500 Njemaca, 1.800 ustaša i 12.000 domobrana, a iz Zagreba je za Bjelovar upućeno 7.000 zarobljenih Njemaca. Broj zarobljenika u pojedinim je logorima ubrzo postao znatan, uglavnom sprovođenjem zarobljenika iz Slovenije. Primjerice, 12. krajiška brigada JA prihvatila je i sprovela od 14. do 20. svibnja 1945. iz logora Celje u logor Samobor oko 40.000 zarobljenika.

Većina zarobljenih u završnim ratnim djelovanjima u Hrvatskoj i Sloveniji, upućena je tijekom svibnja 1945. preko Slavonije i Srijema u zarobljeničke logore u Vojvodini i Srbiji.

Prema izvješću Dimitrija Georgijevića, opunomoćenika OZN-e za Jugoslaviju, od 12. lipnja 1945., upućenom Aleksandru Rankoviću, načelniku OZN-e Ministarstva narodne obrane DF Jugoslavije, u Hrvatskoj postoji 12 logora u kojima se ukupno nalazi 50.175 zarobljenika Njemaca. I na području središnje Hrvatske u logorima je znatan broj njemačkih zarobljenika (u Sisku 5.086, u Bjelovaru 5.000, u Lepoglavi 5.000, u Petrinji 4.817, u Karlovcu 4.367 i u Popovači 3.000), koji su manjim dijelom ovdje ostali na prisilnom radu.

Ratni zarobljenici Hrvati, pripadnici Oružanih snaga NDH, uglavnom su prebačeni u logore izvan Hrvatske, u Vojvodinu. Prema izvješću D. Georgijevića, od 12. lipnja 1945., u Pazovu je 5.000, u Apatinu 5.001, u Somboru 6.025 i u Glogonju 5.000 ustaša. Nedvojbeno, mnogobrojni pripadnici Oružanih snaga NDH, u prvom redu pripadnici ustaških postrojbi, tijekom svibnja 1945. su likvidirani na "križnom putu", što potvrđuju i dokumenti za središnju Hrvatsku. Prema izvješću D. Georgijevića, od 12. srpnja 1945., upućenom A. Rankoviću, u logorima u središnjoj Hrvatskoj nalaze se njemački zarobljenici, u Karlovcu 4.569, u Petrinji 4.878, u Sisku 5.000, u Zagrebu 3.890, u Ludbregu 514 i u Bjelovaru 1.948. Ustaše se, pak, nalaze u zarobljeničkim logorima u Apatinu (5.866), Vršcu (68), Senti (226), Zemunu (2), Novom Sadu (1.960), Rumi (68), Pančevu (4.793) i Petrogradu (Zrenjaninu) (3.047), a domobrani u zarobljeničkim logorima u Mariboru (7), Vršcu (1.734), Rumi (83), Vukovaru (118), Pančevu (2), Bačkoj Palanci (420), Beogradu (211), Bosanskom Petrovcu (429) i Prijedoru (486).

Znatan broj ratnih zarobljenika Hrvata, u prvom redu domobrana, pušten je iz logora na slobodu na temelju Ukaza Predsjedništva AVNOJ-a o općoj amnestiji i pomilovanju donesenog 3. kolovoza 1945. (koji je stupio na snagu objavljivanjem u "Službenom listu Demokratske Federativne Jugoslavije" 5. kolovoza 1945.). Primjerice, prema podacima OZN-e za Hrvatsku Ministarstva narodne odbrane, Zagreb od 14. kolovoza 1945. u logorima Bjelovar, Čemernica, Prečko, Dubovac i Maksimir, prigodom amnestije od 3. kolovoza 1945. zatečeno je 6.227 zarobljenika, od kojih je 5.846 otpušteno.

Potkraj 1945. bilo je u zarobljeničkim logorima u Jugoslaviji ukupno 355.785 ratnih zarobljenika, od toga 114.000 "Jugoslavena", očito najviše Hrvata. Predsjednik NKOJ-a i vrhovni zapovjednik JA, J. Broz Tito, naredio je 8. rujna 1945. raspuštanje radnih bataljuna hrvatskih i slovenskih domobrana i njihovo puštanje na slobodu, a zatim 2. ožujka 1946. i otpuštanje "iz logora lica jugoslovenske narodnosti – pripadnici neprijateljskih vojnih formacija, osim onih protiv kojih je proveden krivični postupak." U međuvremenu, od završetka ratnih djelovanja u svibnju 1945. u zarobljeničkim kolonama, prolaznim logorima i zarobljeničkim logorima te na prisilnom radu, ubijene su ili umrle tisuće vojnika. To potvrđuju i slikovito prikazuju i dokumenti za središnju Hrvatsku.

Mnogobrojni zarobljenički logori ubrzo su ukinuti, a u preostalima je smanjen broj zarobljenika. Početkom 1947. u Hrvatskoj još postoji 12 logora u kojima se nalaze njemački ratni zarobljenici. Na području središnje Hrvatske zarobljenički su logori u Zagrebu (logor br. 101 i 106), Velikoj Gorici (logor br. 103), Prečkom (logor br. 107), Bjelovaru (logor br. 118), Turnju (logor br. 141) i Sisku (logor br. 145).

Osobe s područja Zagreba i središnje Hrvatske osuđene 1945. i 1946. od strane vojnih sudova, sudova za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj, kasnije od okružnih (narodnih) sudova, kaznu su pretežito izdržavale u Kaznjeničkom logoru (zavodu) u Staroj Gradiški, Kaznionici u Lepoglavi, Zarobljeničko-kaznjeničkom logoru u Glini, Ženskoj kaznionici u Zagrebu i Ženskoj kaznionici u Požezi.

Na području Hrvatske nakon Drugog svjetskog rata, od svibnja 1945. do početka 1947. osnovan je niz logora za folksdojčere, koji su bili u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova FD/NR Hrvatske. Nijemci Zagreba i središnje Hrvatske upućivani su nakon kraćeg boravka u mjesnim sabirnim logorima uglavnom u logore Velika Pisanica kod Bjelovara i Krndija kod Đakova. Logoraši, pretežno starije osobe, žene i djeca, korišteni su kao radna snaga izvan logora, uglavnom u poljoprivredi. Uvjeti boravka u logorima, posebice higijenski uvjeti i prehrana, bili su više nego oskudni i nedostatni. Prema svim pokazateljima, umiralo se većinom od bolesti (posebice tifusa), premorenosti, zime i gladi, ali je bilo i zlostavljanja i ubijanja. Prema dosadašnjim spoznajama, najmanje oko 10, a moguće i do 18.000 od ukupno 20.000 u zavičaju preostalih hrvatskih Nijemaca, internirano je tijekom 1945. u logore, u kojima je najmanje nekoliko tisuća izgubilo život.

*

Tijekom Drugog svjetskog rata Komunistička partija Jugoslavije/Hrvatske i partizanski pokret izričito su tvrdili kako im je strano nasilje i nezakonitost. U poslijeratnoj Jugoslaviji komunističke vlasti iskazuju iste stavove. Nasuprot tomu, mnogobrojni događaji opisani u dokumentima prikazuju znatno drukčije stanje.

Sudbina mjesta Zrina i njegovih stanovnika tijekom Drugoga svjetskog rata i u neposrednom poraću, paradigmatka je za razumijevanje partizanske i komunističke represije i zločina. Zrin su nakon borbe zauzeli i spalili partizani 9. rujna 1943. Tada je, 9. i 10. rujna 1943. poginulo ili, pak, nakon zarobljavanja pobijeno i stotinjak branitelja i stanovnika Zrina, a ostali su izbjegli ili prognani. OZN-a za Baniju izvijestila je 20. prosinca 1944. OZN-u II. za Hrvatsku da je Glavni štab NOV i PO Hrvatske "odobrio da se Zrinj spali što je i učinjeno". Štoviše, nakon rata je Kotarski sud u Dvoru na Uni presudio 7. veljače 1946. da se konfiscira "celokupna imovina pokretna i nepokretna svih stanovnika mjesta Zrinj Narodnih neprijatelja i to bez obzira gdje se takova nalazi imovina".

Represija i zločini nad poraženima i neprijateljima činjeni su na temelju donesenih odluka, uredba i zakona ili izravnog ili neizravnog naloga sudionika partizanskog pokreta i članova Komunističke partije Jugoslavije. No, istovremeno su česta pojava i izvansudske represije i zločini. Odnos vlasti, od najviših do najnižih razina, prema samovoljnim represijama i zločinima na temelju osobnih, političkih ili nacionalnih razloga, posljedica je i ratnog i revolucionarnog ozračja u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Nekažnjavanje počinitelja proizlazilo je i iz nemoći vlasti zbog masovnosti takvih djela i velikog broja onih koji su ih činili, ali često i zbog nezainteresiranosti vlasti, jer počinitelji su ipak "naši", a žrtve su ionako "njihovi".

Javni tužitelj FD Hrvatske ukazuje 14. srpnja 1945. javnom tužitelju DF Jugoslavije na niz poteškoća nastalih uz ostalo i samovoljom JA, OZN-e, Narodne milicije i raznih tijela "narodnih" vlasti, koji su "u danima velikih zarobljavanja, a i poslije, naredjivali i dopuštali ubijanje bez suda, javno ili čak po nekim neodgovornim elementima nevine ljude, ubijene ostavljali skoro nezakopane i sl. [...]."

Masovne likvidacije “neprijatelja” tijekom 1944. i 1945., kojih su brojni primjeri poznati i za središnju Hrvatsku, izvođene su očito na temelju prethodnih odluka najužeg partizanskog/partijskog vodstva. Iako dosad nije utvrđeno postojanje dokumenata/odluka Glavnog štaba NOV i PO Jugoslavije/Generalštaba JA, CK KPJ o načinu uklanjanja ne samo “ratnih zločinaca” i “narodnih neprijatelja”, već i ideoloških i političkih suparnika ili protivnika, što brže i bez previše skrupula (pitanje je jesu li takve odluke ikada i donesene u pisanom obliku), dokumenti prikupljeni u ovoj zbirici, upućuju na navedenu mogućnost.

Načelnik OZN-e za Jugoslaviju, A. Ranković, nezadovoljan radom OZN-e za Hrvatsku i brojem likvidiranih u Zagrebu, 15. svibnja 1945. je istaknuo: “[...] Za 10 dana u oslobođenom Zagrebu streljano je samo 200 bandita. [...] Radite suprotno od naših naređenja jer smo rekli da radite brzo i energično i da sve svršite u prvim danima.”

Dokumenti iz različitih krajeva središnje Hrvatske svjedoče o masovnim likvidacijama provođenima od raznih postrojbi i ustanova NOV i POJ, koje se u takvom broju sigurno ne bi mogle događati bez “direktiva” najvišeg rukovodstva ili barem njegova prešutnog odobravanja. U pojedinim pak slučajevima moguća je i nemoć struktura vlasti u zaustavljanju i sprječavanju odmazde.

Na Prvom savjetovanju načelnika i rukovoditelja OZN-e za Hrvatsku u srpnju 1945., načelnik OZN-e za Hrvatsku general I. Krajačić-Stevo govori o OZN-i kao “pomoćnom organu komunističke partije” (“Svi članovi OZN-e su ujedno i članovi Partije. Oni moraju da misle politički, ne da naprave aparat agenata i žandara, nego da budemo zbilja pomoćni aparat partije, koja ima ugleda u svijetu.”).

Masovne i pojedinačne likvidacije provode pripadnici partizanskih postrojbi i ustanova, prije svega pripadnici OZN-e i KNOJ-a. Naredbodavci i izvršitelji, svjesni nelegalnosti takvih postupaka, nastoje provesti likvidacije “konspirativno”. Iskazane zamjerke masovnih likvidacija od strane viših zapovjedništava odnose se u pravilu na način provođenja, a ne na njihovu osudu. Nedvojbeno, masovne i pojedinačne likvidacije bile su nelegalne i prema općim civilizacijskim, a i domaćim i međunarodnim zakonima. Ubijanja bez suđenja i utvrđivanja individualne krivnje nerijetko se izvode na neprimjeren i okrutan način, katkada uz sadističko izživljavanje nad žrtvama. Na navedenom Prvom savjetovanju načelnika i rukovoditelja OZN-e za Hrvatsku u srpnju 1945., general I. Krajačić-Stevo u završnoj riječi napominje: “Drugovi, prestanite konačno sa likvidacijom!”, a i to objašnjava, ne činjenicom da su takvi postupci zločin, već zbog uznemirenosti u narodu.

Zanimljivo je da je potkraj studenoga 1944. OZN-i dana “direktiva po kojoj oni više nemaju ovlaštenje da vrše likvidaciju bez suda, osim naročitih izuzetaka”, a većina dokumenata svjedoči da najmasovnije likvidacije izvode upravo pripadnici OZN-e ili se izvode po njihovim naredbama i poslije ove “direktive”.

Posebice beskompromisno i nemilosrdno nova se jugoslavenska komunistička vlast obračunala preko OZN-e (kasnije UDB-e) s tzv. križarima (pripadnici poraženih

Oružanih snaga NDH, koji su bili većinom ustaše, a mnogo manje domobrani ili Hrvati pripadnici postrojbi Wehrmachta i Waffen-SS-a, ali i članovi ustaškog pokreta izvan vojnih postrojbi, koji su u poraću osnivali gerilske skupine, koje su se borile protiv nove komunističke vlasti radi obnove NDH ili su se skrivali zbog straha od odmazde, kao i oni koji su dezertirali iz JA i oni koji su izbjegavali mobilizaciju). Slično se dogodilo i s četnicima, koji su u poraću nastavili borbu protiv komunističkog sustava u Jugoslaviji.

Uz Hrvatsku seljačku stranku i njezine pristalice, najznačajnija oporbena snaga novom sustavu na udaru vlasti u središnjoj Hrvatskoj bila je Katolička crkva, komunistima svjetonazorski opasna, jer je okupljala sve protukomuniste i općenito stanovništvo, o čemu svjedoče brojni događaji i dokumenti.

Očito su novim jugoslavenskim komunističkim vlastima velike poteškoće svojim neodgovornim postupcima stvarala i njihova tijela vlasti, osobito Narodna milicija i OZN-a, u kojima je raširena pojava najobičnijeg kriminala, a nerijetko i šovinizma.

U poslijeratnom vremenu, u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova, milicija je trebala osiguravati red i mir, obranu od odmetničkih skupina, utvrđivanje krivičnih postupaka i izvršavanje kazni, a istovremeno je provodila represiju i počinila brojne zločine nad stanovništvom.

Javni tužitelj DF Hrvatske ukazuje 14. srpnja 1945. javnom tužitelju DF Jugoslavije na niz poteškoća nastalih uz ostalo i samovoljom JA, OZN-e, Narodne milicije i raznih tijela vlasti, te navodi kako je u Narodnu miliciju “ušao u najvišem postotku ološ, koji [...] čini zločine pljačke, ubijstava i sl.”. Javni tužitelj za Okrug Karlovac izvijestio je 18. srpnja 1945. Odjel za opći nadzor Javnog tužitelja Hrvatske o greškama OZN-e zbog uhićenja bez dokaza.

Kako su se uhićenja i privođenja osumnjičenih osoba javnim tužiteljstvima obavljala preko OZN-e i Narodne milicije, nije teško naslutiti na koji se način provodila “narodna vlast” i zakonitost.

*

U početku rata partizansko je pravosuđe djelovalo na revolucionaran način bez nekih ustaljenih oblika. Naime, nije bilo jedinstvenih propisa o organizaciji vojnih sudova, njihovoj nadležnosti i djelatnosti. Međutim, rukovodeći se istim ciljem izraženim u krilatici “Smrt fašizmu – sloboda narodu!”, vojni su sudovi kao revolucionarna tijela jedinstveno ostvarivali svoju namjenu, smatrajući da “treba osuditi sve ono što nanosi štetu interesima naroda i narodnooslobodilačke borbe”.

Primjerice, nakon što je 29. kolovoza 1944. Vijeće narodnog suda Vojne oblasti X. korpusa “Zagrebačkog” NOV i POJ pri Komandi moslavačkog područja, proglasilo “narodnim neprijateljima” 13 osoba, presuđuje da se njihova imovina “kao i njihove obitelji ima (se) konfiscirati u korist N.O.F.”, te da se njihove “ima (se) prognati u neprijateljsko uporište”.

OZN-a II. za Pokuplje dostavila je 5. listopada 1944. OZN-i za Hrvatsku popis Žumberčana koje su uhitili i saslušali te predložila da “neke od njih osudimo i bez konkretnog materijala”, jer je “poznato” da su se prema NOP-u isticali “neprijateljski”.

U Kotaru Prelog, prema navodu Upravnog odjela Kotarskog NO-a Prelog od 13. studenoga 1945. Okružnoj upravi narodnih dobara Varaždin, četrdeset je osoba, koje su “kao narodni neprijatelji, špijuni, mađjarskog okupatora [...] u toku rata ubijeni od naše vlasti bez svake presude i koji su sa presudom za vrijeme oslobodjenja ubijeni i sudjeni na konfiskaciju”.

O većini presuda, osobito onih na smrt, koje su donijeli vojni sudovi pri partizanskim postrojbama, malo je sačuvanih dokumenata i podataka. Iz tih malobrojnih sačuvanih dokumenata vidljivo je da su često izricane smrtno presude za koje nije bilo pravog razloga. Takav je postupak omogućavao i nedostatak potrebnih i valjanih zakona i uputa.

Iako je Uredba o vojnim sudovima Vrhovnog štaba NOV i PO Jugoslavije od 24. svibnja 1944. značila napredak u vojnom sudstvu, i dalje je pri izvođenju presuda dolazilo do kršenja osnovnih pravnih načela te nerijetko, kao i ranije, do samovolje pojedinaca. Sve do donošenja Zakona o vojnim sudovima od 24. kolovoza 1945. vojni su sudovi bili nadležni za najvažnija krivična djela bez obzira da li je počinitelj bio vojna ili civilna osoba. Od tada se vojni sudovi ograničavaju na vojne osobe i ratne zarobljenike odnosno na sve “koji slabe narodnu obranu i odaju vojne tajne”.

U sustavu revolucionarnog sudstva i vojni i civilni sudovi dobili su posebnu ulogu, koja je u Hrvatskoj došla do izražaja naročito tijekom 1945. i 1946. u mnogobrojnim političkim i montiranim sudskim procesima. Rukovodstvo partizanskog pokreta istodobno s osnivanjem tijela “narodnih vlasti” oblikuje i novi pravni sustav u Hrvatskoj. Novi pravni propisi i načela koje je donio ZAVNOH, posebice njegov Odjel pravosuđa, utvrdili su osnovna “revolucionarna” načela sudskog sustava u Hrvatskoj tijekom Drugog svjetskog rata i u neposrednom poraću. Odluka Predsjedništva ZAVNOH-a o zaštiti nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj od 24. travnja 1945., kao i nešto kasnije donesen Zakon o krivičnim djelima protiv naroda i države od 25. kolovoza 1945., konačno su utanačili kako zaštititi “osnovne tekovine NOB-e”.

Iako su sudovi za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj djelovali u neposrednom poraću samo nekoliko mjeseci, donijeli su niz često neutemeljenih, teških presuda s dalekosežnim posljedicama, najviše Hrvatima, ali i drugim građanima FD Hrvatske. To potvrđuju i brojne sačuvane presude sudova za zaštitu nacionalne časti Hrvata i Srba u Hrvatskoj, koji su djelovali na području središnje Hrvatske.

Ipak, očito je nezadovoljstvo i nepovjerenje zapovjedništava NOV i PO Jugoslavije/JA, OZN-e i KNOJ-a prema radu vojnih sudova, sudova za zaštitu nacionalne časti i okružnih sudova. U većini dokumenata koji opisuju masovna i pojedinačna ubojstva, navodi se da je jedan od razloga zašto se ona provode, nepovjerenje u rad sudova koji ne izvršavaju svoju zadaću.

Prema tumačenju istaknutog člana CK KP Hrvatske Duška Brkića, u srpnju 1945., na Prvom savjetovanju načelnika i rukovoditelja OZN-e za Hrvatsku: “Sudovi za zaštitu nacionalne časti nisu odgovorili svojim zadacima, zato što nisu shvatili naši okružni komiteti i sudovi njihov značaj kao revolucionarnih sudova, nisu shvatili da su to forme za brzo i energično čišćenje neprijatelja iz naših redova. Nama se dao jedan kratki period vremena za trajanje tih revolucionarnih sudova, kao što je Sud nacionalne časti i Vojni sudovi, da bi u najkraće vrijeme očistili zemlju od neprijateljskih elemenata, bilo kaznom smrti ili robijom, kako bi neprijatelja onemogućili i zahvatili stvar u svoje ruke.”

Bezuvjetno neprihvatanje “direktiva” od vojnih i političkih ustanova NOB-a kako osuditi “narodne neprijatelje” ili odbijanje sastavljanja sudskih presuda za osobe koje su prethodno ubijene, opljačkane i izmrcvarene, tumači se “političkom neizgrađenošću”, “nesaživljenošću s pokretom i borbom” i “malograđanštinom” članova sudova. Nezadovoljstvo ide tako daleko da pojedina tijela OZN-e usuđuju prijetiti kako će podignuti “optužnicu protiv takovoga suda zbog sabotaže NOB-e”.

Odlukom Predsjedništva ZAVNOH-a 18. svibnja 1944. osnovana je Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača (skraćeno nazivana i Zemaljska komisija za ratne zločine, odnosno ZKRZ), te su donesene upute za njezin rad. Naime, nova je vlast u Hrvatskoj i Jugoslaviji za sve stvarne i pretpostavljene “neprijatelje naroda” i “ratne zločince” nastojala prikupiti podatke i potkrijepiti svoj stav i odnos prema njima. Pokazalo se da novoj vlasti i tijelima koja su imala zadaću registrirati ratne zločine, tragati za počiniteljima i prikupljati dokazni materijal, nije bilo potpuno jasno što je ratni zločin. Političko ozračje kojemu su pridonijeli takvi stavovi i postupci, bilo je sve prije negoli normalno stanje.

Protivnici ili pretpostavljeni protivnici nove vlasti uklanjani su po kratkom postupku ili su suđeni na sudskim procesima. Osim “ratnih zločinaca” ubijaju se ili uhićuju i osuđuju i politički protivnici, stvarni ili pretpostavljeni, na temelju paušalnih optužbi.

Primjerice, Anketna komisija Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača u Zagrebu, na čelu s dr. Ferdom Čulinovićem, izvijestila je 16. lipnja 1945. Predsjedništvo Zemaljske komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača, da je “do sada” donijela odluku o “utvrđenju zločina”, među ostalima i dr. Ljudevita Juraka (1881.), sveučilišnog profesora iz Zagreba.

Anketna komisija ZKRZ-a imala je za cilj “pronaći i utvrditi kao zločince one, koji su svoje umne sposobnosti dali u službu neprijatelja i time mu najbolje poslužuju u porobljavanju, razjedinjavanju našeg naroda: koji su intelektualni začetnici zločina, koji su drugi kasnije provodili.” U kratkom opisu i kvalifikaciji zločina prof. dr. Lj. Juraka, Odluke o utvrđivanju zločina okupatora i njihovih pomagača sastavljene 9. srpnja 1945., inkriminirajuće je što je bio “članom t.zv. Medjunarodnog povjerenstva o nalazima u Vinici, koje je imalo zadatak da masovni pokolj u Vinici pripiše prijateljskoj Sovjetskoj Rusiji, te je nakon toga u ‘Hrvatskom narodu’ od 25. VII 1943. br. 790 str. 3 napisao članak ‘Skupni grobovi u Vinici. Razmatranje o nalazima u Vinici prigodom rada medjunarodnog povjerenstva’, i u tom članku publicirao fotografiju tendencioznog

karaktera vršeći pri tom svijesno i zlonamjerno propagandu protiv prijateljske Sovjetske Rusije, a po tom posredno i protiv interesa našeg naroda. Time je počinio zločin iz čl. 13 Uredbe o vojnim sudovima od 5 maja 1944.”

Uz to, i kronologija slučaja Jurak ogledni je primjer načina rada novih vlasti. Vojni sud Komande grada Zagreba izvijestio je 30. kolovoza 1945. Zemaljsku upravu narodnih dobara u Zagrebu, da je sveučilišni profesor Ljudevit Jurak zbog “ratnog zločinstva” osuđen 9. lipnja 1945. na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih časti i konfiskaciju imovine. Iako je smrtna presuda nad prof. dr. Lj. Jurakom izvršena 10. lipnja 1945., OZN-a za Zagreb uputila mu je 15. kolovoza 1945. pisani poziv da se “ima prijaviti” u sjedište OZN-e za Zagreb u Đorđićevoj ulici 2 “radi davanja podataka”. Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača FD Hrvatske, Zagreb donijela je za prof. dr. Lj. Juraka tek 9. srpnja 1945. Odluku o utvrđenju zločina kulturnom suradnjom s neprijateljem, te je i dostavila istog dana Vojnom sudu Komande grada Zagreba s prijedlogom “da se okrivljeni odmah uhapsi, jer postoji opasnost bijega”.

*

Pri provođenju masovnih zločina i represalija nad poraženim neprijateljima, zapovjednu partizansku hijerarhiju ne vodi toliko iracionalni osjećaj osvete, koliko racionalna težnja uklanjanja političkih protivnika u osvajanju vlasti. Neprijatelje ili pretpostavljene neprijatelje trebalo je ukloniti fizički, materijalno i politički. Masovna protjerivanja, upućivanja u logore i razvlašćivanja pripadnika narodnih skupina (Mađari i osobito Nijemci) u manjoj je mjeri osveta za njihovo priklanjanje, stvarno ili pretpostavljeno, fašističkoj i nacionalsocijalističkoj ideologiji, a više način za promjenu nacionalne/etničke, a slijedom toga i vjerske strukture stanovništva na pojedinim područjima i pokušaj rješavanja socijalnih problema. Nova je vlast bila svjesna činjenice da se konfiskacijom imovine svih stvarnih i pretpostavljenih neprijatelja otvara mogućnost za cjelovitu provedbu agrarne reforme i kolonizacije, podržavljenja privatnog vlasništva općenito, i to u skladu s komunističkom ideologijom. Konfiskacija imovine “narodnim neprijateljima” predviđena najprije Odlukom Predsjedništva AVNOJ-a od 21. studenoga 1944. o prijelazu u državno vlasništvo neprijateljske imovine, o državnoj upravi nad imovinom neprisutnih osoba i o sekvestru nad imovinom koju su okupatorske vlasti prisilno otuđile, te provedena Zakonom o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije od 9. lipnja 1945., bila je i sredstvo njihova onemogućavanja u budućem sukobu, ali ujedno i stjecanje materijalnih privilegija za viši sloj sudionika NOB-a. Nakana je novih komunističkih vlasti očito bila gospodarski uništiti sve društvene slojeve koje je smatrala glavnim neprijateljima novoga društvenog poretka.

Predsjedništvo AVNOJ-a proglasilo je odlukom od 21. studenoga 1944. pripadnike njemačke manjine kolektivnim krivcima. U svrhu protjerivanja Nijemaca (folksdojčera) osnovana je u neposrednom poraću u Hrvatskoj i Zemaljska komisija za repatrijaciju Nijemaca pri Ministarstvu unutarnjih poslova FD Hrvatske. No, uz konfiskaciju imovine i oduzimanje svih građanskih i političkih prava, u sabirnim i radnim logorima koji su trebali prethoditi njihovu protjerivanju iz Hrvatske (Jugoslavije), završili su

mnogobrojni pojedinci, muškarci i žene, kao i cjelokupne obitelji od djece do staraca, samo zbog toga što su imali njemačko podrijetlo i prezime, iako je bila riječ o stvarno pohrvaćenim osobama.

Mnogobrojne su presude donesene, očito samo zato, da bi se osuđeniku mogla konfiscirati imovina. Nekoga tko je bio primjerice vlasnik tvornice, tiskare ili ljekarne, trebalo je optužiti da je bio "narodni neprijatelj i pomagač okupatora", osuditi ga i oduzeti mu imovinu. Tako je, primjerice, Vojni sud Komande grada Zagreba osudio 3. srpnja 1945. Josipa Sallopeka (1891.) ljekarnika iz Zagreba "zbog dosl.[uha] sa okupatorom" na kaznu smrti strijeljanjem, trajan gubitak građanskih prava i konfiskaciju imovine (ljekarne na Zrinjevcu i vile na Gvozdu).

Dokumenti u ovoj zbirci pokazuju da je KP znatno ograničila građanske i političke slobode, privatno vlasništvo, slobodno tržište, a potiskivala je tradicionalne vrijednosti poput religije i nacionalne/etničke baštine. Svi oni koji to nisu shvatili na vrijeme, progonjeni su politički i sudski. Komunistički obračun sa stvarnim i pretpostavljenim protivnicima bez razlike, institucionalan ili izvaninstitucionalan, tijekom rata ili u poraću, bio je masovan i nemilosrdan.

Namjeru potpunog i radikalnog obračuna s neprijateljem imala je i naredba Ministarstva unutarnjih poslova DF Jugoslavije od 18. svibnja 1945. te Ministarstva unutarnjih poslova FD Hrvatske od 6. srpnja 1945., o "Uklanjanju vojničkih groblja okupatora", koja je obuhvatila groblja i nadgrobne spomenike vojnika njemačke, talijanske i mađarske vojske te ustaša. Da je naredba provedena, potvrđuju suvremenici događaja i sačuvani dokumenti.

Iz dokumenata u ovoj zbirci, ali i inače dostupnih dokumenata, vidljivo je da su pojedini slučajevi partizanske i komunističke represije i zločina nailazili na osudu pojedinaca iz ustanova i postrojbi nalogodavaca i izvršitelja takvih djela. Brojni slučajevi nepravilnosti, represije i zločina spominjani su i na sjednicama CK KP Hrvatske.

Dugo vremensko razdoblje u kojemu su se represija i zločini provodili, broj stradalnika i žrtava, kao i broj nalogodavaca i izvršitelja represije i zločina, uglavnom upućuje na nekažnjeno provođenje. Poznati su samo pojedini slučajevi partijskih kazni ili sudskih presuda izvršiocima zlodjela.

Očita su i nastojanja poslijeratnih jugoslavenskih komunističkih vlasti, od najniže do najviše razine, a što potvrđuju i dostupni dokumenti, da se represija i zločini provode ni nad stvarnim ili pretpostavljenim protivnicima prikriju.

Ogledni je primjer slučaj likvidacije četvorice mještana Lepoglave 6. travnja 1946. na poticaj članova Kotarskog komiteta KPH Ivanec, o čemu je Okružni komitet KPH Varaždin izvijestio 27. travnja 1946. Centralni komitet KPH, Zagreb ("[...] inicijativa za takovo obračunavanje nije potekla samo od drugova u Lepoglavi, već je i Kotarski komitet donio takav zaključak na svojoj sjednici 27. ožujka, koji je omogućio ovakav postupak. U vezi sa kampanjom čišćenja naše zemlje od banditskih naoružanih grupica drugovi su održali sjednicu, ali se nisu pridržavali samo onoga, što je postavljeno, da

se ubijaju samo oni ljudi, koji se zateknu sa oružjem u šumi ili iz sela bježe sa oružjem, već su na sastanku postavili, da se može ubiti i pojedine ljude u selu za koje se zna, da imaju vezu sa križarima i rovere protiv pokreta. Kod toga su postavili da to mogu izvršiti samo dobri članovi Partije, da bi to ostalo konspirativno. Na osnovu takovog zaključka Komiteta drug Špiranec je učinio plan sa navedenom dvojicom drugova, kojeg je uz pomoć narodne odbrane proveo u djelo. [...] Za ubijenu četvoricu po dogovoru sa sekretarom našeg Komiteta drugom Ivicom Gretić drugovi iz K.K. Ivanec preko Fronte objasnili su narodu u Lepoglavi da su to ubijanje izvršili ustaše, koji su isti dan pobjegli iz Lepoglave i razoružali jednog milicionera, a da je to priznao jedan od pobjegle četvorice ustaša, koji je uhvaćen u Novom Marofu. Narod u Lepoglavi uopće više ne postavlja pitanje za ubijenu četvoricu, po čemu izgleda da vjeruje objašnjenju.”).

*

Danas je teško, pa i gotovo nemoguće rekonstruirati količinu i sudbinu dokumentacije vojnih i civilnih postrojbi i ustanova NOV i PO Jugoslavije/Hrvatske, organa KP Jugoslavije/Hrvatske, te DF/FNRJ Jugoslavije odnosno FD/NR Hrvatske koja se odnosi na sustav komunističke represije i zločina tijekom i neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata.

Pojedini dokumenti iz ove zbirke navode i potvrđuju da je produkcija dokumenata NOP-a i u razdoblju do 1943. bila na zavidnoj razini. Tijekom 1944., a naročito 1945., kada NOV i PO Jugoslavije raspolažu stabilnom pozadinom i popriličnom logistikom, količina dokumenata nedvojbeno je znatno veća. U tom razdoblju vlastitoj, ali i neprijateljskoj dokumentaciji i arhivskom gradivu, ustanove NOP-a posvećuju punu pozornost. Uglavnom zbog toga što se nova država izgrađivala na centralističkim načelima, a ne zbog nacionalističkih motiva, iako ni ta činjenica nije zanemariva, najveći je dio arhivskoga gradiva NDH i gradiva NOV i PO Hrvatske završio u Beogradu, gdje se i danas nalazi. Treba napomenuti da je odavno objavljen i poznat popis tog gradiva, međutim, tim popisima nije obuhvaćeno gradivo OZN-e i UDB-e, te KNOJ-a, naredbodavaca i izvršilaca represije i zločina. Što se s tom dokumentacijom dogodilo, nezahvalno je i teško pretpostavljati.

Uvid u dostupnu dokumentaciju u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu donekle omogućuje rekonstrukciju sudbine dokumentacije OZN-e za Hrvatsku. Primjerice: Opuномоćства Управе државне безбједности Државног секретаријата унутарњих послова НР Хрватске извјећују тјеком студеногa 1954. о непостојанју градива Комисију за прикупљање и сређивање материјала о историјату ресора унутрашњих послова 2. управе Државног секретаријата за унутарње послове НР Хрватске. УДБ-а ДСУП НРХ за котар Петриња јавила је, да није познато гдје се налази архива, али да “[...] постоји велика вјеројатноћа да је са осталим старим папирима предана подuzeću отпад у некој од послератних година.” УДБ-а ДСУП НРХ из Вараždина јавила је да нема докумената, али да би могли бити у архиву УДБ-е НРХ или “је спалјено”.

Nedvojbeno je da se gradivo OZN-e koje je sadržavalo podatke i navode o represiji i zločinima postupno i sustavno uništavalo kao nepoćudno i kompromitirajuće

za vlast. Nakon svega, do danas nije ni stručnoj, a kamoli ostaloj javnosti poznato koliko se takvog “nepoćudnog” arhivskog gradiva još uvijek nalazi po arhivima državnih ustanova, u prvom redu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srbije, a i drugdje, naročito u arhivima u Beogradu. Naime, nepoznato je gdje se nalazi dokumentacija MUP-a FD/NR Hrvatske za razdoblje od 1944. do 1953., koji je od Ministarstva pravosuđa u ljeto 1945. preuzeo brigu o logorima u Hrvatskoj.

*

Dokumenti postrojbi i ustanova NOV i PO Jugoslavije/Hrvatske, organa KP Jugoslavije/Hrvatske, te DF/FNR Jugoslavije odnosno FD/NR Hrvatske o partizanskoj i komunističkoj represiji i zločinima u središnjoj Hrvatskoj u razdoblju od 1944. do 1946., objavljeni u ovoj zbirci, nedvojbeno svjedoče da su se masovna represija i zločini nad poraženim neprijateljima u središnjoj Hrvatskoj, kao uostalom i drugdje u Hrvatskoj i Jugoslaviji, provodili planski i sustavno, institucionalno, ali još više izvaninstitucionalno, po zapovijedima najviših partijskih, vojnih i državnih vlasti. To potvrđuju i manje-više istovjetni “rukopisi” prikupljenih dokumenata bez obzira na kojoj vojnoj i političkoj razini ili području Hrvatske/Jugoslavije nastali.

Dokumenti prikupljeni u ovoj zbirci, koja je rezultat istraživanja trojice povjesničara i dvojice arhivista i nastavka rada započetog zbirkama “Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946. Dokumenti” (Slavonski Brod, 2005.) i “Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946. Dokumenti. Slavonija, Srijem i Baranja” (Slavonski Brod, 2006.), prikupljeni su više godina u okviru različitih znanstveno-istraživačkih projekata i stručne obrade arhivskoga gradiva vezanog uz razdoblje Drugog svjetskog rata i neposrednog poraća. Istraživanje i rad na ovoj, kao i prethodnim zbirkama dokumenata, ostvareno je u sklopu znanstveno-istraživačkog projekta Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu “Ljudski gubici Hrvatske u Drugom svjetskom ratu i poraću” (019-0190609-0584).

Zbirke dokumenata za ostala područja Hrvatske, koje će uslijediti, u mnogočemu mogu razjasniti okolnosti i razmjere partizanske i komunističke represije i zločina u Hrvatskoj i Jugoslaviji potkraj Drugog svjetskog rata i u neposrednom poraću.

Arhivskim gradivom, dokumentima, literaturom i drugim izvorima podataka, korisnim mišljenjima, uputama, primjedbama i savjetima, nezaobilaznim u istraživanju o partizanskoj i komunističkoj represiji i zločinima u Zagrebu i središnjoj Hrvatskoj potkraj Drugog svjetskog rata i u poraću, umnogome su pripomogli: dr. sc. Zdenko Radelić, dr. sc. Nikica Barić, mr. sc. Martina Grahek Ravančić, dr. sc. Mario Jareb, dr. sc. Zdravko Dizdar i dr. sc. Ivica Golec (Hrvatski institut za povijest, Zagreb), Dino Mujadžević, prof. i Šimun Penava, prof. (Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Slavonski Brod), Milan Pojić, prof. i Zvonko Baričević (Hrvatski državni arhiv, Zagreb), Mirjana Gulić, prof., Katarina Horvat, prof. i Mladen Čumbrek (Državni arhiv u Zagrebu), Željko Pleskalt, prof. (Državni arhiv u

Bjelovaru), Marko Landeka, prof. (Državni arhiv u Osijeku, Arhivski sabirni centar Vinkovci), te Bruno Bandl (Osijek), Anna Beissmann (Marbach, Njemačka), prof. dr. sc. Stjepan Bertović (Zagreb), Alojz Buljan (Novska), Vlado Čutura (Zagreb), Pero Šola (Đakovo), dr. sc. Augustin Franić (Dubrovnik), Stjepan Holcman (Zagreb), Zvonko Ivanković, prof. (Zagreb), mr. sc. Janja Kovšca-Obsieger (Koprivnica - Zagreb), mr. pharm. Ivo Lovrić (Zagreb), Blanka Matković, prof. (Zagreb), mr. pharm. Mira Matagić (Sisak), Berislav Pervan (Zagreb), Stipo Pilić, prof. (Zagreb), Michael A. Schardt (Toronto, Kanada), Josip Tukara, prof. (Garešnica) i Vesna Zadravec Kifer (Zagreb). I ovom prilikom im iskazujemo zahvalnost.